

Almarestäket – anteckningar ur skilda källor.

Sammanlaget av Almarestäk.doc och steket2.doc 2009-06-23

Almarestäk_1007-1988_1-2.doc

1007--08; Spärrar vid Stäket, Olovssagan

TYP: sägner SKAPAD: 89-12-28

SUBJEKT: Isländska sagor

FÖRF: Snorre, Johnsen, Hildebrand

Olov den heliges plundringståg i Mälaren 1007-1008.

FRÅGAN ÄR: Vilket Stocksund/Stäksund avses? Norrström-Söderström eller Stäksundet-Ryssgraven?

Snorres saga och Legendariska Olovssagan är motsägelsefulla.

När händelsen ägde rum 1007-08 var Mälaren ännu en saltvattensvik av havet. När Snorre var i Sverige på 1210-talet hade landhöjningen framskridit så långt att det hade börjat bli ström vid Stockholm.

Tidigare var strömmen vid Stäket. Leg. Olofssagan använder också namnet Skarven, som är viken norr om Stäket. Leg. Olofssagan är källa för Snorres mer kända version av händelsen. Leg. Olovssagan har i sin tur stött sig på ännu äldre källor som bevarats i fragment och som sammanställdes av Snorre äldre samtida Styrme frode.

Snorre var själv aldrig i Stockholmstrakten. Hans topografiska upplysningar är andrahandsåtergivna. Därför blir väderstreckets förhållandena kryptiska; de stämmer bra om platsen var Stäket, mindre bra för Stocksund/Norrström. För att få det att stämma 'till förmån' för Stockholm har Staffan Högberg (Stockholms historia) ändrat sagans ord "VÄSTER om sundet var en kastal" till 'ÖSTER om sundet var en kastal'. (således kastalen som Stockholms slotts föregångare Äldre forskare Hans Hildebrand, Carl Styffe och Nils Ahnlund framhåller Stäket som den troligaste platsen.

I NILS AHNLUND Stockholms historia före Gustav Vasa använder Ahnlund den synnerligen diplomatiska skrivarten: (med tanke på hans uppdrag av Stockholm att skriva stadens historia) "Ett av de MINDRE OSANNOLIKA (förslagen) tar sikte på ett näs strax intill Skarvens trånga utlopp vid Stäket, vilket namn just anger förpålning i farleden"

HANS HILDEBRAND fotnot till skildringen (1869):Legendariska Olovsagan "Leg. låter härnaden i Svitjod inträffa mycket senare. Hon nämner icke Lagen (Mälaren) utan Skarfven, viken utanför Sigtuna. Man torde kunna med visshet antaga, att Stocksund är en förväxling med Steksund (Stäksund) och att således hela tilldragelsen passerat vid norra Stäket, der utloppet är smalt, vårfloden ännu besvärlig och der för öfrigt finnes vid sidan af den n.v. farleden en annan kortare, igenvallad. Det synes som om Agnefit skulle hafva legat der uppe, och icke på det nuvarande Stockholms plats; det nordligare läget har ock största sannolikheten för sig. Det är bibliotekarien Styffe som först fästat uppmärksamheten vid detta. ..."

Börjes kommentar 2006. Saken diskuteras mycket utförligare i artiklar på UKF:s hemsida och i föreningens nyhetsbrev

1007--08; Spärrar vid Stäket, Leg. Olovssagan
TYP: sägner SKAPAD: 89-12-28
SUBJEKT: Isländska sagor
FÖRF: Johnsen, Storm MATERIAL finns i: p23g9
Litteratur och källskrifter om Legendariska Olovssagan
Oscar Albert Johnsen; 1921-12

OLAFS SAGA HINS HELGA. Efter pergamenthandskrift i Uppsala
Universitetsbibliotek. De la Gardieska samlingen nr 8 II
Utgitt av Den Nordiske Historiska Kildeskriiftkommission ved Ascar
Albert Johnsen. Kristiania 1922.

DEN STORE SAGA OM OLAV DEN HELLIGE.
Efter pergamenthandskrift i Kungliga Biblioteket i Stockholm nr 2 4to
med varianter fra andre handskrifter.
Utgitt for Kjeldeskriftfondet av Oscar Albert Johnsen og Jon Helgason.
Förste bind Oslo 1941. 1941-09.
Ovanstående texter finns i UKF:s arkiv

EGO:

Börjes kommentar 2006. Nedanstående förklaring kan anses som överspelad
Eftersom forskningen nu anser att den legendariska Olovssagan är Snorres
egen första version som han själv förkortade när han ställde samman sagorna
i Heimskringla. På hemsidan finns relevanta delar av i översättning,
- Legendariska sagan är inte en utskrift av Styrme Frodes saga
"lifssaga hins heilige Olafs konungs", Faltey III. s 237
- Bägge är komna från en nu förkommen källa. "Den äldsta saga"
- Redan på Are frodes tid (1100-1149) fanns tradition om Olav den
helige 1) folklig, 2) aristokratisk.
Äldsta sagans tillblivelse: Se Gustav Storm. Otte Brudstykker, 1893,
(Svenng. saml.)

Av den ÄLDSTA SAGA existerar nu endast några brottstycken
- 6 funna som ryggbindning av fogderäkenskaper i Norska riksarkivet
- Leg. sagan är den texttrognaste och bäst bevarade representanten för
DEN ÄLDSTA SAGAN
- Snorres saga bygger i stor utsträckning på den legendariska
- Förhållandet DEN ÄLDSTA SAGA ----> LEGENDARISKA SAGAN
inte enbart en avskrift
en bearbetelse
Leg. har genomgående förkortat källan
ingen förbättring av ÄLDSTA SAGAN
- Leg. är den äldsta upptecknade (bevarade) traditionen om Olav den helige
Beteckningen Legendarisk är vilseledande
- endast den sista och minsta delen är legendarisk

Texten till Leg sagan finns transkriperad (med fornisländska
bokstäver) Se pärm p23. Intressant är att just ordet 'skarven' är
understruket i codex. 'skarfr haeitir'

OBS: nyöversättning av detta parti borde göras: Bibbi tillfrågad.

1007--08; Spärr vid Stäket; Äldsta saga om Olav

TYP: sägner SKAPAD: 89-12-28

SUBJEKT: Isländska sagor

FÖRF: Storm,Gustav Storm MATERIAL finns i: p23,g9

Gustav Storm, 1893

Otte Brudstykker af DEN AELDSTE SAGA OM OLAV DEN HELIGE.

Fotostatkopia hos BS.

Originalbok i Svenngårdssamlingen

EGO: brottstyckena tycks inte innehålla något för problemställningen viktigt.

Se ant i g9

1187; Almarestäket 1187

TYP: annaler SKAPAD: 89-12-28

SUBJEKT: Wisbyensium 815-1412

FÖRF: Janse,Otto

Otto Janse: Några erinringar ... S:t Eriks årsbok 1910 s.112

Cronologica Svecia Es codice minoritarum Wisbyensium av anno 815 ad annum 1412:

För år 1187: "combusta est civitas Sigtunensis a paganis et Johannes secundus Archiepiscopus Upsalensis in Almaernstech ab eisdem occisus est, (et tunc civitas Stockholmensis edificata est)". År 1187 brändes staden Sigtuna av hedningarna och Johannes, den andre ärkebiskopen i Uppsala, dödades av dem i Almarstak (då uppbyggdes staden Stockholm) Se Gunnar Bolin Stockholms uppkomst 1933, sid 59 och 82

EGO: obs inga ester/ryssar omnämns, endast hedningar.

Sambandet mellan Stäket och Sigtuna är klart uttryckt: för att komma fram till Sigtuna måste man slå sig förbi Stäket. Har måste ha funnits spärranordningar av något slag: pålspärrar, befästning, garnison.

Detta så mycket hellre som Snorres berättelse om Olov den helige (1000-talets början) nämner en kastal vid Mälarens inlopp; ett förhållande som kompliceras betydligt av att den Legendariska Olovssagan, källa för Snorres berättelse, klart utsäger att platsen för avspärrningen låg vid Skarvens utlopp, alltså vid Stäket.

Lägg märke till att Leg. Olovssagan inte nämner något om en kastal, endast att Olovs utfärd stoppades, och han var tvungen att gräva sig ut på annan plats (Ryssgraven/Lilla Stäket eller Söderström; det är frågan!)

Se vidare under: 1007-08, 1921-12: Oscar Albert Johnsen. Olafs sag hins helga, 1941-09: Oscar Albert Johnsen-Jon Helgason. Den store saga oom Olav den helige. 1911: Styffe; kompletta texten

1303-05-03; Aspviks kvarn, under Almanir

TYP:ORIG: DS 1398 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Birger,konung

Konung Birger förklarar att strömmen i Aspvik i Näs socken vid Almanir

tillhör nunnorna i Skokloster, vilka där uppfört en kvarn.

Latin. DS 1398

ego: uppgiften har egentligen inte med Almarestäket att göra Svenska Arkivbyrån har troligen uppfattat "strömmen i Aspvik" såsom varande strömmen vid Almanir. (BS)

1307-05-12; Aspviks kvarn under Almanir

TYP: gåvobrev;DS ORIG: DS nr 1548 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Erik, Valdemar; hertigar

Hertigarna Eriks och Valdemars gåvobrev ang Skoklosters kvarn vid Aspvik. Latin, DS nr 1548. Se kommentar vid 1303-05-02

1308-05-23; Säby(?) i Näs ges till Julita

TYP: testamente; DS ORIG: DS nr 1308,(sic år?) SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Birger Thomas; Hageby

Birger Thomas av Hageby testamente. Bland annat erhåller Julita kloster Säby i Näs socken vid Almarnaestek.

Latin. DS nr 1308 (nr råkar vara samma som år, felskrivn?)

ego: känner inte till något Säby i Näs socken

1310-01-26; Omtalas Almarnastek

TYP: DS ORIG: DS nr 1650 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Dipl.Svec. nr 1650

Omtalas Almarnastek.

Latin. DS nr 1650.

1328; Munkarna i Sigtuna får Stäket

TYP: testamente SKAPAD: 88-12-02

SUBJEKT: Christersson,Carl OBJEKT: dominikanmunkar

FÖRF: Berg:13 MATERIAL finns i: s4p7

Berg:13. Rådsherren Carl Christersson och hans hustru Helena lämnade år 1328 genom testamente Almarestäket till munkarna i Sigtuna.

Gåvan befastades 1345 av konung Magnus (Smek)

1344; Almarestäk i Uppsala domkyrkas ägo

TYP: förteckning;DS ORIG: DS nr 3834 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Förteckning

I en förteckning, upprättad 1344 ?, över Biskopar och Ärkebiskopar i Uppsala nämnes år 1188 Johannes i Uppsala, som sistnämnda år blev mördad av hedningar vid Stäket och begravdes vid Uppsala. Slutet av handlingen, som är ett tillägg daterad 1448, omnämner Almarestäks övergång i Uppsala domkyrkas ägo.

Latin, DS nr 3834.

1344-04-17; Sigtuna klostets rätt till skog, fiske mm

TYP: stadfästelse;DS ORIG: DS nr 3935 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Magnus, konung OBJEKT: Predikarebröderna

Konung Magnus stadfäster Predikarebrödernas klostets i Sigtuna rätt till den skog, fisken och allt övrigt, som de erhållit i Almarnastek genom testamente av herr Carl Orestason och hans hustru Fru Helena.

Latin. DS nr 3935.

1345-04-17; Magnus Erikssons bekräftelse

TYP: öppet brev, bekräftelse ORIG: RA perg SKAPAD: 88-09-27

SUBJEKT: Magnus, konung

FÖRF: Berg MATERIAL finns i: s3s1p7

Slutet på översättningen saknas. Stäket överlämnas till Sigtunas dominikanmunkar 1328 enligt testamente efter Karl Orestasson och makan Helena, vilken ärvt gården. Magnus Erikssons bekräftelse Lödöse 1345-04-17. Ridderstad 1 (latin).

Svensk översättning Berg: slutet, Starbeck: V:348, DS V:437-438. p7. Fotostatkopia.

1347-02-03; Fasteman Gerdaro in Almarum

TYP: försäljning; DS ORIG: DS nr 4136 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Gerdaro in Almarum

Granby. Kyrkoherde Nils i Spånga säljer 2 örtugland jord i Kymlinge. Bland fastemännen Gerdaro in Almarum.

Latin. DS nr 4136.

1347-06-05; Almarnastaek omnämnt

TYP: brev; DS ORIG: DS nr 4190 SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Hemming; ärkebiskop

Ärkebiskop Hemmings brev. Almarnastaek omnämnt.

Latin, DS nr 4190.

1350----; Riksarkivets pergaments/pappers-brev

TYP: förteckning; DS ORIG: DS nr 2410 m fl SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: RA:s brevsamling

Förteckning över Riksarkivets pergaments- och pappersbrev 1350 - 1400 upptager följande brev, vilka äro daterade på Almarestäk men ej röra egendomen: n:r 2410, 2455, 2613, 2614.

1388-10-01; Ärkebiskop Henrik "nostro Almarstaek"

TYP: brev ORIG: Linköp. papperskodex SKAPAD: 88-11-30

SUBJEKT: Henrik, ärkebiskop OBJEKT: kronans ämbetsmän

FÖRF: Styffe 1911:368

Almarestäk tycks en kort tid ha tillhört ärkebiskop Henrik, som enligt "ex castro nostro Almarstaek" verkat på Stäket. Brevet säger att andliga personer inte fick dömas av världslig domstol. Almarestäk drogs senare åter in till kronan.

Avskrift i Linköpings domkyrkas papperskodex. Styffe 1911:386; Fritz 1973:31 "En borg vid Stäket omtalas tidigast i brevdateringarna åren 1388-1390. 1389-06-17, 1390-02-07 (se dito), 1390-02-14

1390-02-07; Försäljning av Stäket till ärkebiskop Henrik

TYP: kvitto på betalning ORIG: pergament RA SKAPAD: 88-11-30

SUBJEKT: Bosson, Sten OBJEKT: Henrik, ärkebiskop

FÖRF: Ridd:II, Fritz:31 MATERIAL finns i: s1s3

Sten Bosson har 1390-02-07 utfärdat ett kvitto om 300 mark vid

försäljning av Stäket till ärkebiskop Henrik. Se Fritz:31 fotnot.
Diplomatorium Dalekarlicum 921.
Styffe 1911:368. Fotnot: Ridd Sten Boson har d. 7 febr. 1390 "in
castro Almarstaek" utfärdat ett kvitto till ärkebiskop Henrik.
Styffe säger också att Stäket 1441-43 tillhörde Sollentuna härad.

1409-08-31; Kronan tilldömes skatt i Almarna
TYP: räfstetingsbrev; DS ORIG: SD fr 1401 nr 1138 SKAPAD: 89-12-26
SUBJEKT: Bonde/Benktsson
Räfstetingsbrev av Tord Bonde och Ture Benktsson varigenom Kronan
tilldömes skatt av åtskilliga gårdar i Sollentuna härad. Bland dessa
märkas ett markland jord i Almarna, som Sture Algotsson hade, item 9
öre och en örtug i samma by, item 16 örtuger sammastads, som Thorkel
Sporasmid haver.
Svenska. SD (Svenskt Dipl f.o.m. 1401 nr 1138).

1419-07-09; Ärkebiskop Jöns Gereksson
TYP: notariatsintyg; DS ORIG: SD 2661 s 473 SKAPAD: 88-12-04
SUBJEKT: Gerekesson, Jöns
FÖRF: Fritz 1973:31 MATERIAL finns i: s1
I ett notariatsintyg från 1419 omtalas ett kungligt slott som några år
tidigare hade varit förlänat till ärkebiskop Jöns Gerekesson, och
detta måste av sammanhanget att döma ha varit Almarstäket.
I anslutning till G. Djurklou 1894 s 193 har det förlänade slottet i
litteraturen uppfattats som Stockholm (senast N. Ahnlund 1953 s 238).
för detta finns inte stöd i akten ifråga. Om Hilleka-affären se B.
Losman 1970 s 73 ff.
Sv Arkivbyrå skriver: Notariatsintyg angående Ärkebiskop Johannes i
Uppsala. Almerstek omnämnes.
Latin. SD fr.o.m 1401 nr 2661.

1420-06-30; Almarstäcks län; drottning Filippa
TYP: kungl brev;DS ORIG: SD 2792 SKAPAD: 88-12-04
SUBJEKT: Filippa, drottning
FÖRF: Fritz 1973:32 MATERIAL finns i: s1
Stäket (-s län) finns omnämnt i brevet för drottning Filippa
1420-06-30.
Sv Arkivbyrå: Konung Erik XIII utfärdar brev rörande sin gemåls,
Drottning Filippas lifgeding. I detta lifgeding, som var synnerligen
omfattande, ingick även "Allmerestgh medh lähn, som nw ther till ligge".
Svenska. SD f.o.m. 1401 nr 2792.

1424-02-19; Vad är Stäcks län?
TYP: intyg ORIG: perg RA SKAPAD: 88-11-30
SUBJEKT: lagmansting
FÖRF: Styffe,C.O. 1911
Styffe 1911:339. "Stäcks län:
1) Bro, Håbo och Erlinghundra härad, var under den senare medeltiden
förlänadt till ärkebiskopen.
2) Att Håbo hundare hörde till "Staekins laen" säges uttryckligen i

ett intyg om Kröpelins och hans underlydandes ämbetsförvaltning, utfärdadt på lagmansting i Siktunom år 1424, vid samma tillfälle som det af Peringsköld, Mon. Upland., s. 83 åberopade för Bro och Erlinghundra.

1424-03-02; Lagmansting i Sollentuna; Stäks hus
TYP: vittnesbrev ORIG: RA papper SKAPAD: 88-11-08
SUBJEKT: Mathisson, Niclis

Westman: Aktsamling till kungsåderinstitutets historia. Vittnesbrev för Anund Sture rörande hans hustrus fädernearv, givet vid lagmansting med Sollentuna härad den 2 mars 1424.

Holmen på vilken Almarestäks hus är byggt, färjan, färjestaden

1429; Kung Albrekt konfiskerar Stäket
TYP: dombrev SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Albrekt, konung

FÖRF: Fritz 1973:31 MATERIAL finns i: s1

Kung Albrekt har enligt ett dombrev 1429 konfiskerat den holme som fästet var byggt på från Peter Israelsson (Finsta-ätten) "thy at han fyldhe sinom raette herra konungh Magnus aff rikith j store nödh".

Fritz, fotnot: 1424-03-02, 1429-01-13, 1429-11-04 pappersbrev RA. 1440-03-09 Aktsamling till kungsådreinstitutets historia bil 9 utg av K.G.Westman, K-G Lundholm 1956 s 30, B. Fritz (1964) s 91, 124.

1434; Ragvaldis tal i Basel om götarna
TYP: tal SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Nikolaus OBJEKT: konciliet i Basel
FÖRF: Rosén:295,289

Ragvaldi i talet i Basel 1434 inför konciliet. Ej finns götanamnet i andra länder fast ståndande utom allenast i Svea rike, ty därifrån utspriddes det i andra länder, såsom skriften säger

1434; Stäket skall brännas; Karlskrönikan
TYP: rimkrönikan ORIG: rimkrönika SKAPAD: 88-12-04
SUBJEKT: Kröpelin, fogde OBJEKT: Nipertz,fogde
FÖRF: Karlskrönikan MATERIAL finns i: s1

Se dokument/Karlskrönikan. Stockholms slots hövitsman Hans Kröpelin befallde sin underfogde Erik Nipertz att bränna Stäket Mårtensnatten 1434.

steket2.doc

1440-02-08; Bekräftelse på jordbyte med Ragvaldi
TYP: jordbyte,bekräftelse SKAPAD: 88-12-02
SUBJEKT: Birgersson,Christina OBJEKT: Ragvaldi,ärkebiskop
Kan inte återfinna källan. Enligt äldre databasen hänvisas till p7.
Bekräftelse på jordbytet mellan Ragvaldi och Cristina, Birger Pederssons hustru. Se 1442-04-20.

1440-03-09; Almarestäks hus

TYP: vittnesbrev, lagmansdom ORIG: RA papper,perg SKAPAD: 88-11-08

SUBJEKT: Slafweca,Claffws OBJEKT: öppet brev

Klaus Slafweca, underlgaman i 'Oplandom', har hållit lagmansting i Akalla. Olof Kooger har köpt holmen (se nedan). Anund Sture har tidigare ägt Stäket.

Se äv. Westman: Aktsamling för Kungsådreinstitutets historia.

Vittnesbrev för fru Kristina, Anund Stures änka, rörande hennes fädernearv, givet på lagmanstinget med Sollentuna härad 9 mars 1440.

Bevis för att hon är rätta ägaren till Stäket.

Yttre Almarna, Övre Almarna, köpt av Olov Kogger, holmen där Almarestäks hus är byggt uppå, färjan, färjestaden, av ålder hennes rätta fädernearv

Sv.Ark. Akarla. Lagmansbrev ang. Almarna Steks hus. Se avskrift.

Svenska. Original på pergament i RA. Fotostatkopia.

ego: OBS. Avskrift finns.

1440-10; Nikolaus tillbyter sig mark i Stäket

TYP: häradsting SKAPAD: 88-12-02

SUBJEKT: Jonis/Laurents OBJEKT: Ragvaldi,ärkebiskop

FÖRF: Berg:16 MATERIAL finns i: p7s4

Jonis i Glia & Laurents i Ändistom upplåter 3 öresland i Almar Stäk

Öfra bynom och en halv mark jord i Yttra bynom med åkrar, ängar, kvarnströmmen, fiskeströmmen och alla tillagor. De fingo igen 5

öresland i Bagarom i Sollentuna, 8 örugland i Rinkaby och Loghö Sochn.

Häradshövdingen i Sollentuna gav fasta på bytet samma år. Se Berg:16.

1440-10-03; Kronans skatter får inte minskas

TYP: öppet brev ORIG: Olaus Berg 1750 SKAPAD: 88-11-09

SUBJEKT: Riksrådet OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop

FÖRF: Ridderstad:III MATERIAL finns i: s1s2s4p7

Riksrådet tillåter ärkebiskop Nikolaus att byta till sig Almarestäk och tillhörande land och vatten med det villkoret att kronan inte går miste om sin ränta.

Kronans skatter fick inte minskas. Stäket hade aldrig tillhört Upsala

Öd. Befästandet motiverades med att ärkebiskopen var kungens närmaste man.

1441; Nikolaus övertar Stäkets färjestad m.m.

TYP: stadfästelse ORIG: RA orig på perg SKAPAD: 88-11-08

SUBJEKT: Sture,Gustav Anundso

1441 u.d.

o.o. Gottzstaff Anundsson Sture stadfäster sin nu avlidna moder fru

Christinas överenskommelse med ärkebiskop Niclis i Uppsala rörande

Stäket och färjestaden samt överlåter på honom all sin egendom därstädes.

Svenska. Original på pergament i RA. Fotostatkopia

1442-04-20; Feldaterad hos Berg:17
TYP: bytesbrev SKAPAD: 88-12-02
SUBJEKT: Kristina,änka OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
Feldaterad (?) hos Berg:17. Se 1442-04-29

1442-04-23; Kung Kristoffers stadfästning
TYP: bekräftelsebrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Kristoffer,konung OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
FÖRF: Styffe 1911:369 MATERIAL finns i: s1s3p7
Konung Kristoffer medgiver ärkebiskop Niclis att för sig och efterkommande tillbyta sig Almarestaek och ön som slottet var byggt på, åker, äng, fiskeström, kvarnplats och tomtastad. Få obehindrat bygga till slott el gård. "Gudi till heders, S:t Erik och den heliga kyrkan till värdighet, och Sveriges krona till styrka och beskärm. Fotostatkopia.
Svenska. Orig på perg i RA.
Styffe 1911:369. Fotnot. Ridderstad:IV

1442-04-29; Nikolaus tillbyter sig mark i Almaerstaek
TYP: bytesbrev ORIG: RA rig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Kristina,Pederson OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
FÖRF: Berg:17 MATERIAL finns i: s1s3
Kristina, änka efter Peder Birgersson, Birger Pedersson och Jöns Pedersson bortbyta till ärkebiskop Niclis i Uppsala 16 örtugaland i Almarestaek i Näs s:n mot 10 öresland i Fastabergom i Skedrige socken. Fotostatkopia.
Svenska. Original på pergament i RA.
Feldaterad (?) hos Berg:17 = 1442-04-20.... för efterkommande och Uppsala domkyrka till evärdelig tid.

1443-12-31; Nikolaus tillbyter sig mark
TYP: bytesbrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Sture,Gustav OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
FÖRF: Styffe 1911:368 not 2 MATERIAL finns i: s1s3
Riddaren Gottzstaff Sture bortbyter med samtycke av sin hustru Birgitta Stensdotter till ärkebiskop Nicklis i Uppsala 1/2 markland i övra byn och 1/2 markland i nedra byn i Almarstaek i Näs socken i Sollentuna härad mot 9 öresland i Karlaby i Täby socken i Vallentuna härad och 10 öresland i Vigby i Husaby Norrsunds socken i Erlinghundra härad.
Motbrev av samma dag, utfärdat av ärkebiskopen finnes även bevarat. Fotostatkopia.
Upplåter till evärdelig tid. p7, Berg:17
Styffe 1911: Stäket låg uttryckligen i Sollentuna härad.

1444; Nikolaus tillbyter sig Horsgiärde
TYP: bytesbrev SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop OBJEKT: Stensson,Knut
FÖRF: Ridd:8

Ärkebiskop Nikolaus Ragvaldi ger riddaren Knut Stensson, Säby i Wekholm socken och Trögds härad, som riddarens syster Margareta Stensdotter tidigare givit kyrkan för "själagift" och får i utbyte Horssgiärde liggande under Almare Stäk. Berg:18. Ridd:8
ego: OBS se 1447 - oklarhet.

1444-02-08; "För evärdelig ego"

TYP: fastebrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Birgersson,Harald OBJEKT: Nilolaus,ärkebiskop
Sollentuna häradsting. Harald Birgersson, häradshövding i Sollentuna härad, utfärdar fastebrev för markbyte av 1443-12-31. Två kopior i gårdshandlingarna (s1)
Fiskevatten, fiskeström och verk, färjestad, kvarn och kvarnstad, äng och åker. För evärdelig ego. Fotostatkopier.

1444-05-01; Försäljning till ärkebiskop Nikolaus

TYP: säljbrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Arvidshustru,Sigrid OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
FÖRF: Ridd:8 MATERIAL finns i: s1
Sigrid Arvidshustru i Wedelösta säljer till ärkebiskop Niclis i Uppsala sin rätt i huvudströmmen och skeppsleden vid Staeket för 40 mark svenska penningar i Stockholms mynt.
Svenska. Original på pergament i RA. Fotostatkopier.

1445-05-08; Nikolaus byter till sig Stäket

TYP: fastebrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Birgersson,Harald OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
Sollentuna häradsting. Harald Birgersson, häradshövding i Sollentuna härad utfärdar fasta å 16 örtugland jord i Almerstaek, som Peder Birgerssons änka Kristina och hennes söner Birger och Jöns Pederssöner bortbytt till ärkebiskop Niclis i Uppsala mot 10 öresland i Fastabergom i Skedrige socken i Tuhundra härad.
Svenska. Original på pergament i RA. Fotostatkopier.

1446-05-20; Stäket skall ha edsvuren hövitsman

TYP: förordning SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: domkapitlet
FÖRF: Ridd:9. Berg:L=45-47
Stadgar utfärdas i Uppsala domkyrkas sakristia enligt vilken Almare Stäk hädanefter skall ha edsvuren hövitsman. "... hurusom Stäkets slott skulle av en edsvuren hövitsman mottagas, fullbyggas och styras". Starbeck:V:351, Ridderstad:9
Latinsk text i tryckta upplagan av Olaus Er Berg sid 45-47

1447-12-27; Nikolaus byter till sid Horsgärdet

TYP: bytesbrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Stensson,Knut OBJEKT: Nikolaus,ärkebiskop
Riddaren Knut Stensson bortbyter Horssgiärde vid Allmarstaek till ärkebiskop Niclis i Uppsala mot Säby i Vekols s:n
Svenska. Orig på pergament i RA.

1448-07-14; Jöns får Karl Knutssons bekräftelse
TYP: bekräftelsebrev ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Karl Knutsson,kung OBJEKT: Jöns,ärkebiskop
FÖRF: Ridd:V MATERIAL finns i: s1,s3

Konung Karl Knutsson gör veterligt, att han med sitt råd rannsakat konung Kristoffers öppna, beseglade brev, så ock svenska rådets brev från Arboga, båda ställda till värdig fader Ärkebiskop Niclis angående Almarstaek. Konungen tager den nuvarande Ärkebiskopen Iennis och Almarstaech i sitt "Sönerliga och konunglika" hägn.
Svenska. Orig på perg i RA. Fotostatkopia.
Brevet bekräftar att det finns murad byggning på holmen.

1448-1457; Karl Knutsson 1:a svenskvalda på ö 100år
TYP: upplysning SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Karl Knutsson;1.gång

Karl Knutssons första period 1448-1457. Han var första svenskvalda kung på över 100 år. Man ville hindra Oxenstiernorna att få för mycket makt. Bröderna Bengt och Nils: riksförståndare. Brodern Jöns: ärkebiskop.
Överenskommelse med Danmark att man skulle välja gemensam kung nästa gång. Doroteas morgongåva (Örebro, Närke, Värmland) orsakade långvariga strider. Räfsten, Avsättning. Strängnäs - Danzig.

1451-03-15; Almarestäks byggning, kvitto på varor mm
TYP: kvitto på pengar och varor ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Jöns
FÖRF: Ridd:11 MATERIAL finns i: s3

Ärkebiskop Jöns i Uppsala kvitterar penningar och varor till biskopsbordets slotts Almerstecs byggning. 700 mark i såväl pengar som malt, råg, järn, tegel, kalk m.m.
Svenska. Orig på perg i RA.

1456-08-24; Torpet Kloffstena vid Aelmarstech
TYP: torp tas till lego ORIG: RA orig på papper SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop

Ärkebiskop Ienis anammar och till lego tager ett ödetorp kallat Kloffstena, som ligger vid Aelmarstech i Brohundare och Naess socken.
Svenska. Orig på papper i RA.

1457-01-26; Jöns uppsäger Karl tro och lydnad
TYP: brev,smädeskrift SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop

FÖRF: Ridd:13 MATERIAL finns i: p7
Skrivelse - smädeskrift - uppsatt av ärkebiskop Jöns på Uppsala domkyrkas port när Karl Knutsson var i krig med danskarna. Jöns uppsäger konungen tro och lydnad. Han nedlade på altaret bredvid S:t Eriks skrin sin "biskopsskruf"

1457-03-21; Stäcks län; första gången nämnt (ego:?)

TYP: förläning Stäcks län ORIG: Vitt:ak pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: riksrådet OBJEKT: Jöns,ärkebiskop
FÖRF: Styffe 1911:338

Sveriges riksråd förläna ärkebiskop Ienis i Uppsala Staeks län m.m.
på livstid med konungslig rätt och rättighet.
FÖRSTA GÅNGEN som STÄKS LÄN omtalas. Riksrådet utfärdar brevet sedan
Karl Knutsson gått i landsflykt. Gäller Jöns personligen under hans
livstid. För den stora möda och de stora utgifter för riket och allas
deras bästa.
Styffe 1911:338. "Ärkebiskopen fick tid efter annan Östhammars län
(1442), Oland (1448), STÄKES LÄN, Uppsala stad (1457) m.m...."
Arvingarna skulle få Olands härad i ytterligare 10 år.
Fotostatkopia.

1458-02-06; Kristian I stadfäster kyrkans rätt
TYP: stadfästelsebrev från Kristian ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Kristian I, konung OBJEKT: Jöns,ärkebiskop
FÖRF: Ridd:VII MATERIAL finns i: s1,s3,
Kung Kristian tillåter att ärkebiskop Jens av sina förläningar må
förbättra sitt biskopsbords och den heliga kyrkans i Uppsala slott
Almarstaek i dess byggning i vad måtto han det göra kan. 1458 ger
Kristian bort länet även för efterkommande biskopar med rätt att
använda avkastningen till förstärkande av slottet. Vidare stadfäster
konungen alla de brev och bevisningar, som Uppsala domkyrka och
ärkebiskopsbordet hava kan på Almarstaek och dess tillagor.
Svenska. Orig på papper i RA. Fotostatkopia.

1461-04-30; Kvitto för byggkostnader till Stäket
TYP: kvitto ORIG: perg RA SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop
FÖRF: Ridd:VIII. Ridd:11 MATERIAL finns i: s1s3
Kvitto på medel som prästerskapet åtagit sig att bidra med 1458.
Byggkostnader för Stäket

1461-04-??; Svecie Primas
TYP: latinsk text ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop
Hittills endast funnen hos Ridderstad: VIII. Jag har på något sätt
daterat till 30 april (?), "ultimo die Aprilis"
Svecie Primas

1461-12-28; Svecie Primas
TYP: kvitto ORIG: RA orig på pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop
FÖRF: Ridd:11 MATERIAL finns i: s1s3
Jöns fick 1/16 av de medel som den påvliga legaten Marinus de Fregeno
insamlat i ärkestiftet för kristenhetens försvar mot turkarna.
"Svecie Primas" kallas ärkebiskopen i dokumentet

1462; Svecie Primas

TYP: latinsk text ORIG: RA pergament SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Jöns;ärkebiskop
Svecie Primas

1462-10-31; Skatter för uppförandet av stenhuset
TYP: brev ORIG: perg RA SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop
FÖRF: Ridd:11.Ridd:X MATERIAL finns i: s1s3
Ärkebiskop Jöns erkänner att han mottagit två skatter från prästerskapet i stiftet för uppförandet av stenhuset på Stäket.

1463-08-14; Till besättningen på Stäket
TYP: brev ORIG: RA papper, BHS:3 SKAPAD: 88-11-09
SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop OBJEKT: svenner på Stäket omkr 14/8.
Ärkebiskop Ienis hälsar Lasse Nilsson, Sven Nilsson, Pawel Olsson och alla sina trojänare, som på Staekit ligga, samt beder, bjuder och förmanar dem, att efter hans nådig herre fått någon ovilja till honom, så att han (Ienis) vore förhindrad att komma till dem, de icke måtte sätta sig till värn emot Konungen eller Konungens folk.
Svenska. Orig på papper i RA. Fotostatkopia.

1463-64-65; En biskop ger Stäket åt en annan
TYP: upplysning SKAPAD: 89-12-23
SUBJEKT: Kettel;biskop m.m.
Under striderna på 1460-talet spelade Stäket en stor roll som stödjepunkt. Många brev har bevarats, som visar att kyrkan vårdat dem som grundvalar för sina rättskrav. 1463 hade Kristian tagit Stäket. Ärkebiskopen blev fånge i Köpenhamn, men kunde återvända 1464 som segrare. 1465-01-01 återlämnades Stäket till ärkebiskopen. En månad senare fick han av Kettel Stäks län på evig tid.
Ego. Den ene biskopen ger den andre.

1464; Slottsloven till Christiern Bengtson m fl
TYP: öppet brev ORIG: Hadorph.Rimkrönikor SKAPAD: 88-11-10
SUBJEKT: Kettel,biskop
Biskop Kettel m fl lämnar å Uppsala domkapitels vägnar slottsloven för Almarstäk till Christiern Bengtsson och David Bengtsson att de skall hålla slottet åt ärkebiskop Jenis. Vid förfall för honom får det inte lämnas till någon annan än Domkapitlet Almarstäk 1464 in profesto Benidicti Abbatis.

1464; Kristian har återtagit Stäket
TYP: brev ORIG: Hadorph.Rimkrönikor SKAPAD: 88-11-10
SUBJEKT: Kristian,konung OBJEKT: Axvalla län
FÖRF: Bengtsson,Christiern MATERIAL finns i: s3
Konung Christiern till Axvalla län om den otroskap och uppresning som Christiern Bengtsson och David Bengtsson m fl gjort mot honom. Vidare att konungen har återtagit Stäket, Salista.

1464-04; Slottet lämnas till Kristian
TYP: brev ORIG: Hadorph,rimkrönikan SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Kristian I,konung
FÖRF: Ridd:17 MATERIAL finns i: s1s3
Kristian I tvingar Jöns bröder David och Christiern som fått
slottsloven på Almarästaket att lämna över slottet till kungen, vilket
skedde strax före slaget vid Haraker 1464-04-17.

1464-11-02; Slottet omtalas; ett skepp:d talg
TYP: försäljning av talg ORIG: RA papper SKAPAD: 88-11-10
SUBJEKT: Karlsson,Gustav OBJEKT: Andree,Erik,domprost
(1464)2/11.
Riddaren Götzstaff Karlsson till domprosten Erik Andree i Uppsala med
anhållan om denne ville sända honom ett skepp:d talg. Talar även i
förtäckta ordalag om slottet.
Svenska. Orig på papper i RA.

1464-11-12; Stäket hotas av Karl Knutsson
TYP: brev SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Karlsson,fogde
FÖRF: Styffe3:156 MATERIAL finns i: s3
Gustaf Karlsson (Gumsehufvud) om sin svåra ställning då han på Stäket
hotas av den återkomne Karl Knutsson å ena sidan och den återkomne
Jöns å andra sidan. Han vill hålla slottet om han får proviant. Styffe
3:156.

1465; Kettil förlänar Stäket till biskopsbord
TYP: förläning på evig tid ORIG: okänt SKAPAD: 88-11-12
SUBJEKT: Ketill,riksförestånd
Biskop Ketill, biskop i Linköping och i ärkebiskop Jöns frånvaro
riksföreståndare, förlänar ärkebiskopsbordet Almarästäks län för evig
tid tillika Stäks län med rättighet att uppbara all kronans ränta.

1465-01-01; Kristian begär Stäket överlämnat
TYP: brev ORIG: RA på papper SKAPAD: 88-11-10
SUBJEKT: Kristian,konung OBJEKT: Karlsson,Gustav
FÖRF: Ridderstad XIV MATERIAL finns i: s3
Konung Christiern beder riddaren Gustav Karlsson att återlämna Stäket
som konungen antvaradat honom i slottslov, till ärkebiskop Jöns i
Uppsala, efter Stäket hörer denn heliga kyrkan till.
Svenska. Orig på papper i RA. Fotostatkopia.

1465-02-01; Stäks län ges till Jöns
TYP: brev ORIG: Hadorph,rimkrönikan SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Kettil,riksförestånd
FÖRF: Ridd:XV,Ridd:18 MATERIAL finns i: s1s3
1465-02-01 (?) ger Kettil såsom riksföreståndare åt Jöns som plåster
på såren "Allt Stäks län, som han förr och nu i värjo haver, till evig
tid under ärkebiskopsbordet till Almarästäks slott med all konungslig
ränta och rättighet. Om kung eller riksföreståndare skulle vilja

återkalla det åläggs böter till domkapitlet på 10 000 mark av kronans skatt och ränta, Strax efter gavs också Oland och Östhammar.

1465-09-28; Stäket är ej ärkebiskopens personliga

TYP: intyg ORIG: RA perg SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop

FÖRF: Ridd:XVI.Wieselgren:72 MATERIAL finns i: s1s3

Ärkebiskop Jenis intygar, att den byggning, murning och bekostning, som han gjort på kyrkans och ärkebiskopsbordets slott Almarestaek, hade han gjort av bordets räntor samt med kyrkans och presterskapets hjälp.

Svenska. Orig på perg i RA. Fotostatkopia.

Kronan har hjälpt till med dagsverken Styffe 1911: fotnot sid 369

Jöns - ärkebiskop och Sveriges Förste förklarar att slottet ej är ärkebiskopens personliga. Slottet är helt och hållet kyrkans, kapitlets och prästerskapets egendom. S:t Eriks slott.

1465-a; Slottet tillhör kyrkan säger Kristian

TYP: brev ORIG: perg Ra SKAPAD: 88-12-03

SUBJEKT: Kristian I,konung OBJEKT: Karlsson,Gustaf,fogd

FÖRF: Ridd:XIV. Ridd:17 MATERIAL finns i: s1s3

Konung Christiern befäller Gustaf Karlsson att återlämna Stäkets slott till ärkebiskop Jöns. Slottet tillhör kyrkan säger kungen.

1466-; Lösensumman för Stäket höjs till 12000 m

TYP: brev ORIG: Hadorph,rimkrönikan SKAPAD: 88-12-03

SUBJEKT: Jöns,ärkebiskop

FÖRF: Ridd:XVII.Ridd:19 MATERIAL finns i: s1s3

Jöns höll herremöte i Vadstena i början av 1466, där lösensumman för Stäket höjdes till 12 000 mark. Dagligen i evig tid sjunga mässor i Uppsala (?)

Riksrådets brev i samma ärende 1466-02-02. Se Wieselgren sid 445-446.

1466-02-02; Jöns får Stäket på evärdelig tid

TYP: riksrådets brev på Stäks län ORIG: Bielkes kopiebook SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: riksrådet

FÖRF: (Ridd:XVII.Ridd:19(se 1466-a!))

Riksrådets brev på Stäks län och Uppsala stad, givet i Vadstena

1466-02-02. Se även Vadstena 1466 Kyndelsmässodagen.

Marginalanteckn. NB. Et merkeligitt breff, som ricksins rådth och adell giffuer Ercebisop Jöns, på Stächs lähn och Upsala stad till domkircken, till everdeliga ägor, wdi skadegäld.

NB. Om Stäks lähn och wpsala stad skulle nogen tidh återkalles til

Crone, så skulle wederläggis domkirke XII:m Mk penninge Stockholms mynt.

1466-02-16; Kristian stadsfästelse

TYP: bekräftelse ORIG: okänt SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: Kristian,konung

Kung Kristian bekräftar och stadfäster ärkebiskop Jöns och

domkaptitlets rätt till Stäket och stäks län enligt svenska riksrådets tidigare brev.
Se Wieselgren sid 75.

1469-07-24; Stäket pantsätts för lån från kungen
TYP: pantbrev på Stäket ORIG: RA perg SKAPAD: 88-11-12
SUBJEKT: Tord,postulatus
FÖRF: Karl,konung
Tord, postulatus i Uppsala, gör veterligt, att konung Carl lånat honom 1082 1/2 mark koppar och reda pgr. Tord pantsätter Staekidh för lånet. Svenska. Orig på perg i RA. Fotostatkopia.

1470-10-27; Jakob vill förhindra mord m.m.
TYP: brev ORIG: UU papper SKAPAD: 88-11-12
SUBJEKT: Ulfsson,Jacob
Ärkebiskop Jacob skriver från Almerstek om de åtgärder han vidtagit för att förhindra vidare mord och blodsutgjutelse.
Svenska. Orig på papper i Universitetbibl i Uppsala-

1488-11-12; Jakob får skyddsbrev på Almarestäk
TYP: skyddsbrev ORIG: pergament SKAPAD: 88-11-30
SUBJEKT: Skyddsbrev OBJEKT: Jacob,ärkebiskop
FÖRF: Styffe 1911: 369
Troligen samma som 1488 i min personliga databas: Jacob fick skydssbrev för Almarestäk. Se Styffe 1911:369. "Fogdar funnos på slottet, såsom år 1488, då en Erik Bengtsson nämnes som sådan"

1489-06-18; Almerstekx slott; tvist om prebenda
TYP: tvist avgörs ORIG: RA perg SKAPAD: 88-11-12
SUBJEKT: Ulfsson,Jacob
Ärkebiskop Jacob avgör på Almerstekx slott en tvist angående instiftandet av en prebenda.
Svenska. Orig på perg i RA.

1489-11-12; Landsfogde Erik Benedicti, Almarstaek
TYP: säljbrev ORIG: RA perg SKAPAD: 88-11-12
SUBJEKT: Diderik,pärilstickare OBJEKT: Benedicti,Erik
Diderik perlastikker, borgare i Uppsala, säljer till landsfogden Erik Benedicti på Almarstaek sin gårdstomt i Uppsala.
Svenska. Orig på perg i RA.

1495-11-05; Dävensö; S:t Eriks banér
TYP: brev ORIG: RA SKAPAD: 88-12-03
SUBJEKT: Sture,Sten d.ä OBJEKT: Jacob,ärkebiskop
FÖRF: Styffe BHS4:196 MATERIAL finns i: s3
Sten Sture d.ä. till ärkebiskop Jacob om rustningar mot ryssarna, lån av S:t Eriks banér, krigshjälpen till Norrland.
Dävensö omnämns. S:t Eriks banér.

1497; Stäket belägras; befrias av danskarna

TYP: upplysning SKAPAD: 88-12-04

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: riksrådet

1497 hade Jacob Ulfsson tagit sin tillflykt till Stäket, varifrån motståndet organiserades. Öppen inbördes strid utbröt. Sten Sture stormade biskopsgården i Uppsala. Bannlysning från Ulfsson. Stäket belägrades och de inneslutna herrarna befriades av en dansk styrka. Därefter erkändes Hans som kung.

1497-05-21; Jakob förnyar sin trohetsed till Kristian I

TYP: trohetsförklaring SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Kristian I,kung

Ärkebiskop Jacob förnyar sin trohetsed till kung Kristian I, sedan Sten Sture d.ä uppmanat honom att bidra till rikets värn. Se Ridd sid 24 och not 43.

1497-06-24; Jakob bannlyser Sten Sture

TYP: bannbrev mot Sten Sture ORIG: Jacobs kopiebook SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sture,Sten d.ä.

FÖRF: Ridd: XX MATERIAL finns i: s1s3

Ärkebiskop Jacob förklarar Sten Sture och hans medhjälpare i bann att inom 12 dagar göra bot och bättring. Jacob konstaterar att Sture träder ännu djupare in i bannet sedan han skövlat ärkebiskopsgården i Uppsala.Se Ridd sid 25 och not 46. XX. Handlingen är hämtad ur Jacob Ulfssons kopiebook.

1497-07-01; Skada på S:t Eriks slott

TYP: brev ORIG: RA perg SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: vissa riksråd

FÖRF: Styffe BSH4:225 MATERIAL finns i: s3

Några undertecknade riksråd församlade på sancti Ericx slot Almersteg förbinder sig att förskaffa ärkebiskopen ersättning för den skada han utstått i tvedräkten med Sten Sture d.ä. De beskyller Sten Sture för hätskhet, girighet, fördärvligt regemente. OBS. Svante Sture står här i opposition till Sten Sture d.ä. Se Ridd sid 24 och not 44. XIX

1497-11-26; Kung Hans kröning

TYP: upplysning SKAPAD: 88-12-07

SUBJEKT: Hans,konung OBJEKT: kröning

FÖRF: Wieselgren:77

Hans kröns till kung över Sverige 1497-11-26. En kort tid senare utfärdar han sitt förläningsbrev, det sist kända, 1497-12-15.

1497-12-15; Kung Hans förlänar Stäket till Jakob

TYP: förläningsbrev från Kristian I ORIG: Spegel.Skriftl bevis SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: Kristian I,konung OBJEKT: Jacob,ärkebiskop

FÖRF: Ridd:XXI.Ridd:26 MATERIAL finns i: s3s1

Som belöning för de tjänster ärkebiskop Jacob gjort konungen förlänar denne Stäks län och Uppsala stad "så länge vår nåd tillsäger" Se Ridd sid 26 och not 47. XXI.

1499-1911; Vad är Stäks län? Ej Håbo,Erlinghundra

TYP: bok ORIG: bok SKAPAD: 88-12-03

SUBJEKT: Styffe,C.O.

FÖRF: Styffe: 1911

Stäkets län: Bro, Håbo, Erlinghundra härader. Detta enligt Styffe.

Enligt Gunnar Westin tillhörde 1485 Håbo härad och Erlinghundra härad i stället Stockholms slotts fatbur. Stäks län borde således endast utgöras av Bro härad. Däremot hörde själva Stäksön till Sollentuna härad (enl Wieselgren)

1502-06-24; Förlikningen på Nääs äng

TYP: förlikning SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Ulfsson,Jakob

FÖRF: Styffe:4 MATERIAL finns i: s3

Förlikningen mellan Sten Sture d.ä. och Jakob Ulfsson på Näs äng 1502.

Nedtecknad och bekräftad 1502-06-24. Uppräkning av de närvarande: några av borgmästarna och rådet i Stockholm, friborne frälsemän, Kopparbergsmän, Silverbergsmän och menige Sveriges allmoge. BSH 4:324. (pärm s3) Se pop öv i s2 och UKF:s bok 1990.

1508-05-23; Hänvisning till Nääs 1502

TYP: brev SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Gahd,Hemming OBJEKT: Sture,Svante

FÖRF: Styffe 5:273 MATERIAL finns i: s3

Hemming Gahd till Svante Sture. Bl a hänvisning till mötet vid Näs äng 1502: "Jag ville de voro nu här, som voro med Jon Jensson och Stig Hansson, med flera godemän av Dalarna, vid Naes kyrka i herr Sten Stures tid". BSH V:273 (271).

1508-10-03; Att folk skall sändas till Kalmar

TYP: brev SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Ulfsson,Jakob OBJEKT: Sture,Svante

FÖRF: Styffe V:310 MATERIAL finns i: s3

Styffe V:310. Jakob Ulfsson till Svante Sture. Svar på dennes anmaning att sända folk till Kalmar, dit kung Hans väntas den 11 nov.

Undertecknat Almarästak.

1508-10-24; Konungsfodring för landboar

TYP: brev SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Svante Sture

FÖRF: Styffe V:320 MATERIAL finns i: s3

Styffe V:320. Jakob Ulfsson till Svante Sture. Begäran om frihet från konungsfodring för de landboar, som gör dagsverken på ärkebiskopens sätesgårdar Tuna och Arnön. Dat. Almarästaket.

1508-11-10; Svante Sture vill träffa Jakob

TYP: brev SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Sture,Svante OBJEKT: Jakob Ulfsson

FÖRF: Styffe V:325 MATERIAL finns i: s3

Styffe V:325. Svante Sture till Jakob Ulfsson. Förslag om möte på Stäket beträffande undersökning om brev och gods som funnits på ett skepp tillhörigt ärkebiskopen. "... där vill jag gärna komma ers nåde till orda och tals antingen med skepp eller små hästar som jag kan få till låns av borgarna här i byn vid Lövsta.

1508-11-12; Svar på 1508-11-10

TYP: brev SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Trolle,Erik OBJEKT: Sture,Svante

FÖRF: Styffe V:328 MATERIAL finns i: s3

Styffe V:328. Erik Trolle till Svante Sture. Erik Svarar på skrivelse om ett rådsmöte på Stäket angående beskickningen till Danmark.

1509; "Skamliga freden 1509"

TYP: fredsfördrag SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Fredsfördrag

FÖRF: Wieselgren:23

Viktig fred i Köpenhamn 1509: Sverige skulle ANTINGEN betala 12 000 stockholmska mark årligen i tribut till kung Hans och 1000 mark till drottning Kristina ELLER: taga Hans eller sonen Kristian till kung i Sverige. "En skamlig fred" som aldrig effektuerades. ALLMOGEN: med uppräcka händer förklarade den att den aldrig ville erkänna Hans som kung. Ordalydelse: se Wieselgren sid. 23.

1510-03-02; Bebindning mot 1509 år skamliga fred

TYP: bebindning SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Fördrag

FÖRF: Wieselgren:23

1510-03-02 ingick Svante Nilsson med åtskilliga betydande medlemmar av riksrådet en "bebindning" mot den skamliga freden. Sammansvärjningen skärpte partikampen betydligt. Ego: stärkte nationalkänslan.

1511; Sala Silvergruva upptäcks

TYP: upplysning SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Sala silvergruva

FÖRF: Wieselgren

Sala silvergruva upptäcks 1511. Får stor betydelse för Sten Sture.

1511; Trolle får påvens dispens för åldern 27

TYP: dispens SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Trolle,Gustav, ålder

FÖRF: Wieselgren

Trolle fick dispens - end. 27 år. Prästerliga meriterna var närmast obefintliga. Så sent som 1511 hade han skrivit in sig vid universitetet i Köln. Enl trad. den förste svensk som studerade grekiska.

1511-08-19; Riksrådet önskar förlikning

TYP: förlikning SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Ulfsson,Jakob OBJEKT: Sture,Svante
FÖRF: Styffe V:471 MATERIAL finns i: s3
Styffe V:471. Jakob Ulfsson till Svante Sture. Svar på skrivelse
angående Sten Kristernsson. Riksrådet önskar förlikning. Daterat
Almarestäket.

1512-01; Val av riksföreståndare, Erik Trolle
TYP: upplysning SKAPAD: 89-12-23
SUBJEKT: Trolle,Erik
FÖRF: Wieselgren
Arboga 1512. Erik Trolle valdes till riksföreståndare i sin frånvaro.
Inte heller Sten Sture var där. Troligen rädd att inte få fullt stöd.
Riksrådet beslöt att uppfylla fredvillkoren. Därpå följde Malmö
recess.

1512-04; Malmö recess
TYP: upplysning SKAPAD: 89-12-23
SUBJEKT: Opposition
FÖRF: Wieselgren
Malmö recess 1512. Antagandet av Köpenhamnsfreden samlade oppositionen
mot riksrådet. Beslut om ett unionsmöte midsommar 1513.

1512-05-14; Varning till Svante Sture
TYP: brev SKAPAD: 89-12-23
SUBJEKT: Kristernsson,Sten OBJEKT: Svantesson,Sten
FÖRF: Styffe v:500 MATERIAL finns i: s3
Styffe V:500. Sten Kristernsson till Sten Svantesson (Sten Sture d.y.)
angående dennes resa till Eriksmässan och talet till allmogen. Råder
honom att ej föra sina jakter förbi Stäket, där ärkebiskopen och Erik
Trolle stämplrar mot honom.
Utanskrift: "Ärlig och välbördig man herr Sten Svantesson, sin kära
broder, sändes med kärlighet".

1512-06-30; Skydda och stärka rådets makt
TYP: unionsmöte SKAPAD: 89-12-23
SUBJEKT: Konfederation
FÖRF: Wieselgren
Unionsmöte i Köpenhamn hade utlysts till midsommar 1513. Här skulle 12
riksråd representera Sverige. Detta samlade opposition mot riksrådet.
Men det gjorde än mer den konfederation som skapades 30 juni. AVSIKT:
värna om freden, skydda och stärka riksrådets makt. Vidmakthålla
medlemmarnas fri- och rättigheter. AVGÖRANDE för oppositionens
handlande. De svenska ombuden saknade fullmakt att välja kung.

1512-07-23; Val av riksföreståndare
TYP: riksföreständarval SKAPAD: 89-12-23
SUBJEKT: Sture,Sten
FÖRF: Wieselgren
23 juli 1512. Val av riksföreståndare. Stockholm.

1513; Kung Hans dör 1513

TYP: upplysning SKAPAD: 89-12-23

SUBJEKT: Hans,konung

Kung Hans dog 1513. Bra för Sverige: tributen skulle ju betalas till honom personligen. Här finns också grunden för Kristians anspråk på Sverige tron.

1514-08; Tälge, Vadstena

TYP: inbjudan SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Krisitian II

FÖRF: Wieselgren

Mötet i Tälge 1514 har liksom mötet i Vadstena 1515 inte uppmärksammats före Wieselgren. De har stor betydelse menar hon. Från Tälge skickade Sten Sture en inbjudan till Kristian att komma till Vadstena som en förberedelse till unionsmötet i Köpenhamn 1515. I Tälge skulle man bestämma villkoren för att Kristian skulle kunna bli kung i Sverige. Kristian vägrade skicka representanter.

1514-08-31; Ulfsson erbjuder sig avgå

TYP: avsägelse SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture

FÖRF: Wieselgren

Citat ur Sten Stures kopiebok. Jakob Ulfsson kallar Sten Sture till sig och säger att han skall avgå. Han frågar vem Sture tycker skall efterträda honom. Denne framhåller att Jakob bör sitta kvar. Sten Sture nämner inget om att Gustav Trolle skulle vara kandidat vid detta tillfälle.

1515; Stäkets län, avsikt att använda våld

TYP: upplysning SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Brilioths åsikt

Brilioth: Man har svårt att undkomma slutsatsen att Trolle återvände med avsikten att göra väpnat motstånd mot Sture och därvid räknade med Kristians stöd. Innan Trolle kom hem lade Sture beslag på Stäkets län, och därmed var den väpnade konflikten oundviklig. Ulfsson hade ju garanterats halv lön, och nu tog Sten Sture Stäket.

1515-02-16; Otto får fullmakt för möte i Köpenhamn

TYP: fullmakt SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Otto,biskop

FÖRF: Wieselgren

W 58. Fullmakt för biskop Otto att vara talesman vid mötet i Köpenhamn 24 juni 1515.

1515-06-09; Påvens suppliker,400 man,absolution

TYP: suppliker SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: påven OBJEKT: Gustav Trolle

FÖRF: Wieselgren

Efter Trolles confirmation beviljades 2 suppliker 1515.06.09. Han fick omge sig med ett följe av 400 man eller flera för att skydda sig mot

världsliga inkräktare eller ryssar. Han fick också påvlig garanti på jorden tillhörande Stäket, liksom rätt att ge absolution till präster som gjort sig skyldiga till våldsamma handlingar.

1515-07-22; Stäks län i kvarstad, Tal i Bro härad(!)

TYP: Stäks län SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Stäks län

FÖRF: Wieselgren

1515.07.22 lät Sten Sture belägga länet med kvarstad. Dessförinnan hade han förhandlat med allmogen i länet, som gett honom fria händer, ev givit honom i uppdrag att dra in länet.

1515-08-02; Kejsarens politik mot Sverige

TYP: förbund SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Förbund mot Sverige

FÖRF: Wieselgren

1515 gifte sig Kristian med kejsarens sondotter. Uppgörelse med Lybeck och Polen. Försvarsförbund med Ryssland riktat mot Sverige. Moraliskt och ekonomiskt stöd av kejsaren. Förbundet med Ryssland ingicks 1515.08.02

1515-09; Trolles ankomst till Sverige

TYP: kvarstad SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Trolle, Gustav, länsed

FÖRF: Wieselgren

I sept 1515 kom Gustav Trolle till Sverige. Han vägrade att lämna såväl rådsed till riksrådet, som länsed till riksföreståndaren. Bägge dessa avfordrar honom Sten Sture. Tidigare på sommaren hade Sture dragit in Stäks län. Det skedde i juli medan Trolle ännu var i Rom. Åtgärden var den direkta orsaken till deras konflikt.

1516; Lejd för Larensen

TYP: lejdebrev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Ulfsson, Jacob OBJEKT: Sten Sture

FÖRF: Wieselgren

W 109. Jacob begär lejd för Bengt Larensen hos Sten Sture.

1516; Sammansvärjningen i Tälge upptäcks

TYP: sammansvärjning SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture, Sten

FÖRF: Wieselgren

Sammansvärjningen mot sig upptäckte Sten Sture i Tälge 1516. Den var mycket allvarlig. 4 riddare var emot honom, 5 för. Viktig fråga var Stäks län. Skulle kyrkan få ha så stor makt i politiken? Motståndarna skulle tvinga bekänna färg om de fick döma i tvisten om Stäks län.

1516; 4 biskopar varnar Trolle

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: fyra biskopar OBJEKT: Trolle, Gustav

1516. Fyra biskopar skriver till Trolle och varnar och uppmanar honom till förlikning med Sture, samt hur farlig situationen är för landet. Otto i Västerås, Mattias i Strängnäs, Vincentius i Skara, Arvid i Åbo.

1516-02; Mötet i Uppsala domkyrka
TYP: diskussion SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Gustav Trolle
FÖRF: Wieselgren

Sten Sture uppvaktade Trolle i Uppsala 1516.02 för att visa sin goda vilja. Försöket misslyckades.

1516-06-09; Påvens "positiva" bulla
TYP: bulla SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: påven Leo X OBJEKT: svenska prelater m.m
Påvebrev till ärkebiskop, biskopar, klosterföreståndare, prelater. Mycket skarpt formulerat. Avsant från Rom 1516.06.09. Sture får moraliskt mod, liksom stöd av folket för belägringen. "... och icke rådens att sprida fiendskap, avund och hat, vilket brukar vara rikens och städers farligaste olyckor ofta uppstått den största tvedräkt mellan undersåtar.

1516-07; Konflikten i Tälge fullt utvecklad
TYP: upplysning SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Tälge,mötet i
Vid mötet i Tälge 1516 är konflikten helt utvecklad mellan 'riksrådspartiet' kring ärkebiskopen och partiet kring Sten Sture.

1516-07-25; Kallelsebrev jämte svar
TYP: kallelsebrev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Christiernsson,Sten
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 63, 97. Sten Cristiernsson. Sten Stures kallelsebrev till Tälgemötet juli 1516 jämte svar HSH 24:40.

1516-07-25; Christiernsson svar på kallelsebrev
TYP: svar på kallelsebrev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Cristiernsson,Sten OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 63. Sten Cristiernsson svar på kallelsebrev till Tälge 1516.

1516-07-25; Stures kallelse till Gustav Trolle
TYP: kallelsebrev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Gustav Trolle
W 63. Sten Stures kallelsebrev till Gustav Trolle för mötet i Tälge 1516.

1516-07-27; Svar på kallelsebrev
TYP: svar på kallelsebrev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Cristiernsson,Sten OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

W 63. Sten Cristiernsson svar på kallelsebrevet till mötet i tälge 1516.

1516-07-30; Sten Stures tal i Tälge 1516
TYP: tal i Tälge 1516 SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 49. citat sid 66, 68 Sten Stures tal i Tälge 1516.

1516-07-31; Sten Stures svar till Christiernsson
TYP: svar på brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Christiernsson,Sten
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 63. Sten Stures svar till Sten Cristiernsson.

1516-07-31; Riksrådets svar till Kristian II
TYP: svar angående ändrad tid SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: riksrådet OBJEKT: Kristian II
FÖRF: Wieselgren
W 64. Riksrådets svar till kung Kristian om ändrad tid och plats för mötet.

1516-09-01; Båtar, oxar vid Stäket
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture
W 120. Jacob Ulfsson till Sten Sture om att Gustav inte skulle släppa fram oxar och båtar vid Stäket

1516-09-15; Larensen begär lejd till herremöte
TYP: begäran om lejd SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Laurensen OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 122. Laurensen till Sten Sture. Begär lejd till nästa herredag. Styffe V:556. Begäran om lejd till nästa herredag, dp han vill stå till svars inför rätta. Utanskrift: "Ärlige välbördige herre och stränge riddare herr Sten Sture, Sveriges rikets förståndare"

1516-09-17; Om Trolles beslut att inte komma
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 67. Jacob om att någon annan stod bakom Trolles beslut att inte komma till (Tälge?)

1516-09-19; Sten Cristiernsson bekännelse
TYP: bekännelse SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Otto,biskop OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 93 Otto om Sten Cristiernsson bekännelse

1516-10; Listig förhållning

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

W 136 Sten Sture till domkapitlet. Sture anklagar för 'listelig förhållning'

1516-10-04; Om Cristiernssons förräderi

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: riksrådet OBJEKT: Gustav Trolle

FÖRF: Wieselgren

W 99 Riksråden till Gustav Trolle om Sten Cristiernsson förräderi

1516-10-04; Sex rådsherrar skriver till Mattias

TYP: förlikning SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sex rådsherrar OBJEKT: Mattias,biskop

FÖRF: Wieselgren

W 126 Sex rådsherrar till biskop Mattias

1516-10-04; Om Sten Cristiernssons resning

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sex rådsherrar OBJEKT: Sten Sture

FÖRF: Wieselgren

W 128 Sex rådsherrar till Sten Sture om Sten Cristiernssons resning

1516-10-06; Sten Stures 10 punkter

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

Sten Sture skriver ett viktigt brev till domkapitlet 1516.10.06. Punkterna finns på sid 133. Han begär att kapitlet skall ge klart besked om det håller med Trolle. Sture anser sig ej ha fått ett tillfredsställande svar, trots att kapitlet borde förstått att en belägring av Stäket skulle bli följden.

1516-10-17; Stures brev till domkapitlet

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

W 130 Sten Sture till domkapitlet

1516-10-20; Trolles utnämning

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

W 135, 55. Jacob Ulfsson säger att Trolles utnämning godkänts av Sten Sture före ärkebiskopen själv.

1516-10-20; Belägringen av Stäket ett faktum

TYP: upplysning SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten

Belägringen av Stäket är ett faktum 20 oktober 1516 (?). Redan den 18 var Sten Sture i Stäket.

1516-10-28; Uppsäger Trolle tro och lydnad

TYP: uppsägelsebrev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Kristiernsson/Larens OBJEKT: Gustav Trolle

FÖRF: Wieselgren

Sten Kristiernsson skriver sitt uppsägelsebrev till Tolle 1516.10.28.

Genom det får Sten Sture bevis för Trolles delaktighet i sammansvärjningen. Kristiernsson dör i fängelset. Larensen döms för högförräderi. Bevis för att Trolle sökt skydda Larensen

1516-12-21; Grans prästgård. Jakob på Trolles sida

TYP: sammanträffande SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture

Grans prästgård: sammanträffande mellan Jacob och Sture. Sture begär att Jacob skall bege sig till Uppsala och ta ledningen över stiftet.

Jacob vägrade och hade därmed tagit bestämt parti för Trolle. Grans prästgård 1516.12.21. Jacobs brev 12.16 blev som en krigsförklaring. Stures svar 12.27 visar på fullständig brytning. Jacob förbjöds att komma till Arboga på nyåret.

1516-12-26; Jakob hotar med danskarna

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

W 140. Jakob till Sten Sture om hur det var på Svante Stures tid då denne tackade Sankt Eriks slott för givet skydd. (se utförlig förklaring av innehållet sid 140)

1516-12-26; Kopia av förpliktelse från 1497

TYP: förpliktelse SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Svante 1497 OBJEKT: Jakob Ulfsson

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

Wieselgren sid 140: Kopia av Svante Stures och rådets förpliktelse till Jacob 1497

1516-12-27; Överenskommelse i Grans prästgård

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Jakob Ulfsson

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3

W 141 Sten Sture till Jacob. Beträffande överenskommelsen i Grans prästgård

1517; Sannolikt till ärkebiskopen i Lund

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: ärkebiskopen i Lund

FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 151 Sten Sture till ärkebiskopen i Lund (?)

1517-01-06; Kungörelse till Söderköping
TYP: kungörelse SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Söderköping
FÖRF: Wieslegren
W 171 Sten Stures kungörelse till Söderköping

1517-01-15; Skepp beslagttaget
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Mätta Ivarsdotter
FÖRF: Wieslegren MATERIAL finns i: s3
W 146 Sten Sture till styvmodern Metta angående ett av Stures skepp som blivit taget därför att Metta ej fått sin morgongåva

1517-01-16; Göksholm - Stäket
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Månsson,Johan OBJEKT: Sten Sture
BSH V:567. Johan Månsson (Göksholm) - Sten Sture d.y. "Give Gud att jag måtte kunna bringa nyheten med mig (till Kalmar) att I fått en god ände på det Stäket".

1517-02-06; Folkstämningen i Jämtland
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Larsson,Erik OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieslegren MATERIAL finns i: s3
W 195-6. Erik Larsson till Sten Sture. Folkstämningen i Jämtland Härjedalen. Vissa personer där önskar få tillhöra svenska kronan. Föreslår militär expedition dit.

1517-02-07; Sture har endast 500 man
TYP: medling SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Krummedicke,Henrik OBJEKT: Krisitan II
BSH V:569. Henrik Krummedike, hövidsman på Laholms slott, till Kristian II, med underrättelser från Sverige. Om Mötet i Halmstad. Han talar om för Kristian att Sture endast har 500 karlar och vill ha fler.
Vidare: att Sten Sture bett biskoparna i Skare och Lynköbingh komma till Stäket för att tillsammans med honom tala med Trolle.

1517-02-16; Vädjan om lindring för Erik Trolle
TYP: brev SKAPAD: 89-01-25
SUBJEKT: Vincentius,biskop OBJEKT: Sture,Sten d.y.
FÖRF: Styffe BSH:V 570 MATERIAL finns i: s3
Vincentius till Sten Sture. Vill i likhet med andra att Erik Trolle mot borgen sätts på fri fot från fängelset i Stockholm. Vill hjälpa till med förlikningen mellan Sten Sture och Trolle.
"Om han skall ligga längre i 'faenxleth' är fruktandes att det vill stå om hans liv, han är en klen man till hans natur. Det vore dock

icke nyttigt, att det skulle så lyktas för honom"

1517-03-15; Allmogen välvillgt inställd till Sture

TYP: brev SKAPAD: 89-01-25

SUBJEKT: Henriksson,Staffan OBJEKT: Sture,Sten d.y.

FÖRF: Styffe BSH:V 577 MATERIAL finns i: s3

Staffan Henriksson till Sten Sture. Säger att allmogen är välvilligt inställd till Sten Sture. 40 män på väg till Stäket har han hemförlovat tills vidare. Villiga att komma på befallning.

Staffan upplyser om att han skall hålla några ting i Hälsingland.

Allmogen är välvillig mot Sten Sture. Underhandlingar med Danmark, Dagtingan med ärkebiskopen.

1517-03-26; Förtal inför Sten Sture

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Bosson,Nils OBJEKT: Gren,Mogens

BSH V:578. Nils Bosson till Mogens Gren (hövitsman på Nyköping). Om att några bönder som låg vid Stäket hade förtalat honom inför SS. Han tackar för upplysningarna härom.

1517-03-29; Stegeborgs län; behjälplig mot Trolle

TYP: brev till allmogen ORIG: RA papper SKAPAD: 88-12-07

SUBJEKT: Sture,Sten d.ä. OBJEKT: Stegeborgs län

FÖRF: Styffe BSH:V579 MATERIAL finns i: s3

Sten Sture d.ä uppmanar allmogen i Stegeborgs län att vara honom behjälplig emot ärkebiskop Gustav Trolle.

Svenska. Avskrift på papper i RA.

Sten Stures kungörelse till Stäkeborgs län om det misslyckade försöket att få fred och den förestående ankomsten av en dansk här, för att undsätta Gustaf Trolle på Stäket, med påminnelse om de olyckor, som föregående ärkebiskopar bragt över riket genom att inkalla utländska kungar, och uppmaning till alla att hålla sig färdiga att med vapen möta fienden, när bud kommer därom.

1517-04-03; 20000 dalpilar. Erik Geting till Stäket

TYP: brev SKAPAD: 88-12-07

SUBJEKT: Jonsson,Måns OBJEKT: Sture,Sten d.y.

FÖRF: Styffe BSH:V 581 MATERIAL finns i: s3

Måns Jonsson har efter befallning hållit ting med flera kringliggande härader, och överallt lovade allmogen att dag och natt vara färdiga med harnesk och värja, var det erfordras.

En präst i Forsa i Hälsingland har låtet slå 20 000 dalpilar åt Gustaf Trolle, men en av hans drängar har gått ifrån honom hellre än att åtaga sig att föra dem till Stäket.

Erik Geting har två gånger kommit till Stäket med penningar.

1517-04-04; Äldsta dokumnet om Gustav Vasa (!)

TYP: brev SKAPAD: 89-01-25

SUBJEKT: Turesson,Peder OBJEKT: Sture,Sten d.y.

FÖRF: Styffe BSH:V 582 MATERIAL finns i: s3
Gustav Vasa första gången omnämnd i dokument.
Peder Turesson beklagar sig hos Sten Sture över Erik Johansson och hans son Gustav, med anledning av den förstnämndes penningfordran, varför gods i Uppland var lämnade i pant av Erik och Gust. Kristiernson. Sannolikt är detta det äldsta bevarade dokumentet, i vilket Gustav Vasa nämns.

1517-04-06; Skeppsbygge vid Stegeborg
TYP: brev SKAPAD: 89-01-25
SUBJEKT: Karlsson,Holger OBJEKT: Sture,Sten d.y.
FÖRF: Styffe BSH:V 583 MATERIAL finns i: s3
W 193. Holger Karlsson till Sten Sture angående skeppsbygge vid Stegeborg. Karlsson bekräftar brev som skall kungöras för allmogen. Det nybygda skeppet har ännu ej fått tackling och segel, men kan ligga säkert inom slottets bro och pålar. Både biskopen i Linköping, som varit där och invigt skeppet, och Nils Bosson har försäkrat att de vill bevisa sig mot rikets fiender, som sig bör.

1517-04-08; Bröd,öl till Stäket
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Kyle,Claes OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 198. Claes Kyle, kommissarie för trupperna vid Stäket. BSH V:584. Claes Kyle till Sten Sture. Han skall skaffa proviant till Stäket. ...haver jag anammat något mjöl här i mäster Jons gård, som jag låter baka i bröd, som skall komma till Stäket inom få dagar. Item vill jag också låta komma både öl och bröd till Stäket, vad jag kan åstadkomma innan fjärde dag påsk.

1517-04-09; Folksuveräniteten
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Abrahamsson,Erik OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 154 Erik Abrahamsson till Sten Sture. Folksuveräniteten.

1517-04-17; Folkstämningen
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Arendsson,Johan OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 197 Johan Arendsson till Sten Sture. Folkstämningen. Ej lika förmånlig för Sten Sture

1517-04-19; Kristians rutsningar mot Sverige
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Mattias,biskop OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 198 Mattias till Sten Sture. Kristians rustningar mot Sverige

1517-04-21; Rykte om 13000 danska ryttare
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Otto,biskop OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 199 Otto till Sten Sture, rykte om att Kristian skulle komma med
13000 ryttare.

1517-05-05; Önskan att ta hem folket från Stäket
TYP: begäran,anhållan SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Köpings invånare OBJEKT: Sten Sture
BSH V:589. Köpings inbyggare till Sten Sture. Begäran att till en tid
få hem sitt folk från Stäket. "Bedja vi ödmjukligen för Guds skull,
att Ni ville unna oss vårt folk hem igen från Stekidh till en tid, som
Gud eder tackes, och vilja vi alltid gärna vara eder redobogna, när
som oss varder tillsagt, efter vår fattiga förmåga skulle Ni finna oss
alltid väl vilja därtill.

1517-05-09; Folkstämningen ej lika förmånlig för SS
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Hök,Sven; Ulvåsa OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 197. Sven Hök, fogde på Ulvåsa, till Sten Sture. Folkstämningen. Ej
lika förmånlig för Sten Sture.

1517-06-05; Kristians härjningar
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Gren,Måns OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren
W 211 Måns Gren till Sten Sture. Kristian har inte härjat Häradsskär

1517-06-07; Kristians härjningar
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Mattsson OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren
W 211 Mattsson till Sten Sture. Kristians härjningar vid Hassleby

1517-06-18; Kristian väntar 8000 ryttare fr Mecklenb
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Ribbing OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren
W 212 Ribbing till Sture. Kristian väntar 8000 ryttare från
Mecklenburg, men är ännu inte beredd börja anfallet

1517-11-21; Brask vill få tillbaka tionden
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Brask,Hans; biskop OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 193 Brask till Sten Sture. Brask vill få tillbaka tionden.

1517-11-23; Sten Sture tal i Stockholm-ständerna

TYP: tal SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: ständerna
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 68, 161 Sten Stures tal till ständerna Stockholm 1517

1517-11-23; Riksdagsbeslutet 23 nov 1517
TYP: riksdagsbeslut SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: riksdag
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 150 Riksdagsbeslutet 23 nov 1517 i Stockholm

1517-11-26; Rannsakingen med Stäkets manskap
TYP: rannsaking SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Stäkets besättning
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 72 Rannsakingen med besättningen på Stäket 26 nov 1517

1517-12; Trolle kapitulerar. Kopiboken
TYP: upplysning SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Trolle,Gustav
Gustav Trolle kapitulerar på Stäket i dec 1517 Sten Stures kopiebok
jan - april 1517. Maktkampen mellan stat och kyrka.

1518; Vissa tionden
TYP: svarsbrev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Brask,Hans
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 193 Svarsbrev från Sten Sture till Hans Brask angående vissa
tionden. Se brevet 1517.11.21

1518-01; Rådsmöte i Uppsala. Brask kom inte
TYP: rådsmöte SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Val av ärkebiskop
FÖRF: Westin,Gunnar
Rådsmöte i Uppsala i jan 1518 för val av ärkebiskop. Brasks svarsbrev:
riksföreståndaren skall inte lägga sig i handläggningen av kyrkliga
ärenden. Brask kom inte till mötet. Endast de närmast boende och
Stures förtrogna. Sture svarar ironiskt och hånfullt och beklagar
"biskopens sanna och märkliga förfall"

1518-01; Sammanfattning
TYP: sammanfattning SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Westin,Gunnar
FÖRF: Westin,Gunnar
Gunnar Westin: Kapitlet "Riksföreståndare, ärkebiskop och domkapitel"
är en beskrivning (inkl sammanfattning) av diskussionerna kring
ärkebiskopsvalet i början av 1518

1518-01-04; Trolles avsägelse

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 293 Sten Sture till domkapitlet. Trolles avsägelse

1518-01-19; Brask har annan uppfattning
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Brask,Hans OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 275 Brask till Sten Sture, där Brask visar sin annorlunda uppfattning

1518-01-30; Stat i staten - kyrkan
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Brask,Hans
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 264 Sten Sture till Brask. Kronans rätt att döma över kyrkan i världsliga angelägenheter.

1518-02-03; Trolles avsägelse
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Vincentius;biskop OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 293 Vincentius till Sten Sture. Trolles avsägelse

1518-02-03; Ägodelar som förvaras på Stäket
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Jakob Ulfsson
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 298 Sten Sture till Jacob Ulfsson om förvarade ägodelar på Stäket

1518-02-03; Ägodelar som förvaras på Stäket
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Abrahamsson,Erik
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 298 Sten Sture till Erik Abrahamsson. Förvarade ägodelar på Stäket

1518-02-04; Vigt kapell på Stäket
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Ulfsson,Jacob OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 298 Jacob till Sten Sture. Det vigda kapellet och altaret

1518-02-21; Det som gäller alla skall av alla samtyc
TYP: proklamation SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Vincentius,biskop
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 147 Sten Sture till Vincentius. "thet som alla på gelder bör och aff allom samtickes"

1518-02-21; Val av ny ärkebiskop
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Arvid; biskop Åbo
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 295 Sten Sture till Arvid i Åbo. Angående val av ny ärkebiskop efter Trolle

1518-03-22; Mattias postulering
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 299 Sten Sture till domkapitlet angående postuleringen av Mattias

1518-04-09; Mattias postulation
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Nicolai,Ericus,ärked
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 299 Ärkediakon Ericus Nicolai angående Mattias postulation

1518-04-10; Mattias postulation
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Mattias,biskop OBJEKT: Sten Sture
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 297 Mattias till Sten Sture. Mattias postulation

1518-04-11; Mattias postulation
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Mattias;biskop
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 300 Sten Sture till Mattias angående dennes postulation

1518-04-11; Mattias postulation
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 300 Sten Sture till domkapitlet angående Mattias postulation

1518-04-15; Mattias postulering
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Sture,Sten OBJEKT: Domkapitlet
FÖRF: Wieselgren MATERIAL finns i: s3
W 293 Sten Sture till domkapitlet. Mattias postulering

1519; Försök till mord på Gustav Trolle
TYP: brev SKAPAD: 89-08-20
SUBJEKT: Trolle OBJEKT: påven
I Trolles brev till påven 1519 berättar han om modförsöket under fängelsetiden i Svarbrödraklostret i västerås. Hur en av Stures hantlangare smög sig på honom bakifrån och slog honom i huvudet med en järnklubba. Man trodde att han var död.

1520-02-03; Sten Stures död på Mälaren

TYP: upplysning SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Sture,Sten

Sten Sture avled 3 februari på Mälarens is, efter sin skottskada från striden vid Bogesund på Åsundens is.

1520-03-11; Tributkravet

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Gadh,Hemming OBJEKT: Stockholm stad

FÖRF: Wieselgren

W 347 Gadh till Stockholms stad. Tributkravet

1520-07-20; 3000 manskap vid Örsundsbro

TYP: brev SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: Witting,Hans OBJEKT: Krumpen,Otte

s.640. Hans Witting till Otte Krumpen. Högst 3000 manskap församlat vid Örsundsbro varav blott 150 man övar krigsfolk. 4-500 ryttare (resenere) bör skickas för att avskära dem från Västerås, och 100 ryttare till Uppsala för hindra dem ta sig dit. 2 fänikor knektar bör skickas i tysthet via Stäket (enligt ovan)

1523-06-01; Kanikernas berättelse

TYP: relation SKAPAD: 89-08-20

SUBJEKT: kanikernas relation

FÖRF: Wieselgren

W 272 Kanikernas relation om Stockholms Blodbad ca 1523.06.01. Översättning i fotnot: Wieselgren 272

1612; österarus,FörSigtuna,AgneFittia

TYP: topografisk beskrivning ORIG: handskrift SKAPAD: 88-12-07

SUBJEKT: Aschanéus,Martin

FÖRF: Gihl,Gunnar

... först Siön, som kallaz östraåden, then ifrå österarus, thett är vbsala, kommer. Ty thett är then östirsta Stoor åder som i medlarna (Mälaren) vttlöper åt Almersteek, och ther vtanföre möter then västra åden, som kommer af västre arus, vtt ått AgneFittia &c: Sedan FörSigtuna, medh thetz Slott, holmar och för_de wilkor in til västra Stoorbroona.

Aschanéus' Sigtunabeskrivning från 1612, sid 10 i Gunnar Gihls avhandling från 1925. UFT XL 1925-1926

1670---74; Svecia antiqua et hodierna, färdig bild

TYP: bild:kopparstick ORIG: kopparstick SKAPAD: 88-11-10

SUBJEKT: Dahlberg-Perelle

Dahlberg: Svecia antiqua et hodierna I:93. Almarästaket och Arnö. "Almerstäk" och "Arnöö", kopparstick av Adam Perelle 1670-1674. Den översta bilden visar de då ännu ganska höga ruinerna av de medeltida ärkebiskoparnas fästa Almarästaket. Boken finns i facsimle 1983 hos Börje Sandén

1670---74; tecknad förlaga

TYP: bild:förlaga till Pl. I:93 ORIG: teckning SKAPAD: 88-11-11

SUBJEKT: Dahlberg

Erik Dahlberg: Teckningarna till Svecia antiqua et hodierna. Stockholm 1966. 856 Almarestäket och Arnö. Förlaga till Pl. I:93. - KB Nescher 93. Övre bilden. Penna. Bladet 13,5x34,5 cm. Rubrik "Almerstäks Rudera". Markeringar "Gerwäln", "Linnars nääs", "Määlär Lacus", "Stäkes gård". Boken finns i facsimile 1966 hos Börje Sandén.

1670---74; Detalj

TYP: bild:förlaga 856,detalj. ORIG: teckning SKAPAD: 88-11-11

SUBJEKT: Dahlberg

Almarestäket. BRON. Detalj av förlaga 856 - KB Nescher 93

1670---74; skissen till Dahlbergs kopparstick

TYP: bild:skiss 857 ORIG: bok 1966 SKAPAD: 88-11-12

SUBJEKT: Dahlberg,Erik

Skissen är mycket skissartad. Ruinerna kan knappast ses. Lagg märke till att bron har rätt läge och riktning. Se detalj bild 858.

1682?; Karta; gamla broläget(!), färjeläget

TYP: karta m beskr SKAPAD: 90-01-01

SUBJEKT: Kartarkiv,okänt

FÖRF: Johan ?????? MATERIAL finns i: mapp

Karta med året "Anno 1682(?)" i Explicatio Notarium. Beskrivningen borde tolkas, ex är tillräckligt tydligt.

- Holmen är fylld av text som slutar med "till Krogen på andra sidan".

- En bro är inritad från en byggnad på nordligaste delen av Stäketholmen.

OBS. Landfästet till denna bro finns till vänster om den nyligen anlagda vägen ned till stranden.

Kartan är kopierad i 'naturlig' storlek. Kopian gjord efter karta hos Stockholms-Näs hembygdsförening.

1690; Karta: Fogdens hus, Stäks slotts murar

TYP: karta SKAPAD: 90-01-01

SUBJEKT: LMV/Jacob Braun

FÖRF: Braun,Jacob/Torslund,Jacob MATERIAL finns i: ram

LMV: A15: 73-74. Geometrisk avmättn. 1690

Jacob Braun, Jacob Torslund.

Visar "Fogdens hus", "Stäks slott (???) murar på (ruin?) holmen"

"Biskopsholmen", "Färjestan"

1741; Topgrafisk beskrivnin

TYP: topgrafisk beskrivning SKAPAD: 89-12-28

SUBJEKT: Reseskildring

FÖRF: Salvius,Lars MATERIAL finns i: p4

Lars Salvius. 1741.

Beskrifning öfver Sveriget, Första Tomen om Upland.
obs. här talas om ester!

sid 245.

1. Stäke, fordom et Biskops Slott, på en ö uti Mälaren 3. Mil från Stockholm och 4. från Upsala, just vid Segelleden der emellan: kallas också Almarstäk, til en skilnad ifrån Baggars Stäket vid Bo Herregård i Värmdö Socken, har från uråldriga tider varit upbygdt til en Värn emot de Folkslagen som bodt öster ut om Hafvet, och flera, hvilka som tidigast föllo in och plundrade Städerna i Mälaren. År 1187 har Arche-Biskop Johan den II. blifvit der sammastädes ihjälslagen af Esterna. Ut i Kong KNUTS tid eller år 1328. Testamenterades det af Carl Oresteson eller Christerson, som sedermera stadfästades af Kong MAGNUS SMEK, til Klostret i Sigtuna; men uti Nicolai den III:dies tid fingo Arche-Biskoparne uti Upsala det i besittning (x) [fotnot: Sigtuna Stans et i Cadens pag. 314.]. Herr Amund Algotsen Sture, en af den gamla Sture-Ätten har år 1424. vid Sollentuna Ting talat på Almarstäk, då Nämnden vitnat, at Herr Jon Carlson hade rätteliga ägt det, och at Amund Jonson efter honom ärft det, ock så hans Dotter Christina Herr Amund Stures Hus-Fru: hvarföre Holmen tildömdes honom på sin Hustrus vägnar, som Huset stått uppå. År 1440. hölt Claes Slau et Lagmans-Ting uppå Bengt Jönsons vägnar å samma stad, då lät Fru Kerstin Herr Amund Stures Hus-Fru kära uppå 16. Ortuger i yttra och 8. öre i Almarstäk, som var 1. Marks Land, gammalt Frelse, köpt af Olof Kogger, samt Holmen, Strömmen och Färgan som förmält är, och fick der vidare vitne och Dom uppå(y) [fotnot: Se J. Perl{i}ngschiölds Ätte-Samlingar vid gamla Sturarne]. Sedermera blef det År 1517. på Herre-Mötet i Stockholm allmänneligen beslutit, at detta onda nästet skulle nederbrytas, efter det så ofta varit Riket skadeligt i Archie-Biskoparnes Jönnes, Jacobs och Gustav Trolles tid, hvilket ock strax der på skedde genom STEN STURE. Nu är det en Stenhög, och der under en enda Källare, som hålles vid makt(z) [fotnot: Se mera här om uti Disp. de Sigt. Stante & Cadente.].

2. Stäkes Ladugård 1. Cronohemman, skänktes År 1612. åt Riks-Ammiralen Herr Jöran Gyllenstierna, under Norköpings Besluts vilkor, men drogs åter in til Cronan, som en pur benådning med 1683. Års Ränta.

1750-12-15; Bergs disputation

TYP: disputation SKAPAD: 88-12-02

SUBJEKT: Berg,Olaus Er. OBJEKT: Uppsala universitet

FÖRF: Berg,Olaus Er. MATERIAL finns i: p7

"Historisk Afhandling, om ALMARE STÄK. genom Utdrag af en Disputation. hållen i Upsala d. XV December 1750. af Olaus Er. Berg. Med Mera i Samma Ämne." Intressanta dokumenthänvisningar. Se även delvis latinsk version i orange plansch.

Se även bilaga: Berättelse om Almare Stäk, utur Sviogothia Munita, pag 6. munita = befästningsverk.

1785; Beskrivning av Stäket 1785

TYP: topografisk litteratur SKAPAD: 89-12-28

SUBJEKT: Mälarbeskrivning

FÖRF: Fischerström,Johan MATERIAL finns i: p4

Johan Fischerström, 1785

Utkast til Beskrifning om Mälaren.

Boken finns i Svenng. saml.

sid 88.

Stäkesön ligger 3 mil från Stockholm och 4 från Upsala, just vid segelleden. Här var från äldre tider et värn upbyggt, som i gamla skrifter kallas Almarstäket (1) (fotnot: Eller Biskopsstäket, äfven Västra-stäket, til skilnad från Södra-stäket, Herra- eller Baggarsstäket i Vermdö-socken. Stäk betyder på gamla språket ett sund.), emot de fientliga folkslag som under hedna-tiden ströfvade i Mälaren. Det förvandlades sedan til ett Ärkebiskoppeligt befästat slott; men detta onda näste blef förstordt, efter almänt beslut på ett erre-möte år 1517. Ön räknas till Bro-härad och Näs socken i Upsala-län.

sid 123

Almar-Stäket, på Stäkes-ön, var ännu år 1420 ett Krono-slott; men sedan ÄrkeBiskopen Nils Ragvaldsson fått byta det til sig, blef det på bästa sätt befästat, och fick namn af St. Erics Slott. Om dess öde är förut nämnt. En enda Källare, nyligen nedramlad, har intil vår tid blifvit bibehållen.

1802; Karta,beskrivn; Tegelbruket

TYP: karta m beskrivning SKAPAD: 90-01-01

SUBJEKT: LMV-Stockholm

FÖRF: Lifman(?) MATERIAL finns i: ram,a1

LMV-Gävle

nr 17-2. Ägomätning o råg.best. Jer. Lifman 1802,1803

"Trolles borg", "Tegelbruket"

Renskrivning av beskrivningen i pärm a:1 gjord efter fotokopia utlånad av Stigeryd, Stäksbacka.

1821; Topografisk beskrivn, hushållningssällsk

TYP: bok ORIG: bok SKAPAD: 88-11-18

SUBJEKT: Öberg, Lars Joseph

Topografisk beskrivning författad av prästen i Västra Ryd och Näs Lars Joseph Öberg. Utgiven av Upsala läns hushållningssällskap 1821. Stäke 1 M:tl berustadt Säteri, fordom kalladt Almar Stäke, Stäke utgör egentligen 2 M:tl ett liggande i Eds socken. Tegelbruk, 40 000 årligen, leran tages på stället (hagen?), jordeboken 1553: en Gård, Ladugården till Stäke, 16 örtigs land, 1584: Stäkes ladugård hafver Willam Boje uti förläning, 1604: Göran Gyllenstjerna på Stäke, 1631: Göran G brukar till Sätesg"

1870-10-?1; Handskrivet koncept till PM

TYP: koncept till PM,ATA SKAPAD: 89-12-18
SUBJEKT: Montelius,Oscar OBJEKT: Raä
Oscar Montelis' handskrivna koncept till PM
Oklar datering 1870-10-04 el 1870-10-21
Dessutom ett antal mindre lösa blad med fältanteckningar från
undersökningen 1870: skisser, måttangivelser m.m.

1872; Bild i Svensk Familjejournal 1872
TYP: bild:teckning SKAPAD: 88-11-18
SUBJEKT: Hallbeck,C.S
Teckning av C.S. Hallbeck i Svensk Familje Journal 1872, jämte artikel. Bilden visar: "På ett ställe - i riktning åt en raserad bro - synas tydliga murdelar med i midten ett hvalf. Det är detta parti, tecknaren för våra läsare framställt i bild.

1872; Artikel i Svensk Familjejournal 1872
TYP: artikel ORIG: tidning SKAPAD: 88-11-18
SUBJEKT: Svensk Familje Journ
Artikel som hänvisar till Montelius rapport 1770. Fel i kronologin Jöns/Ragvaldi. Underjordisk gång till Biskopsholmen genom "ett kopparrör". Murdel synlig i norr mot "en raserad bro". Detta är avbildat på teckningen.Källarvalven
begagnas nu som förvaringsrum för fisk. (jfr Öberg 1821 som talar om gott fiske i strömmen:gös). Sekelgamla almar runt kullen, som är övervuxen av tallar och björkar.

1876-12-12; Bild från järnvägsinvigningen 1876
TYP: bild SKAPAD: 88-12-07
SUBJEKT: Beer,John
FÖRF: tidning MATERIAL finns i: s1
Tecknad bild från järnvägens invigning 1876-12-12. Stockholm - Vesterås - Bergslagens jernbanas invigning. Jernvägsbron vid Stäket. Tecknad af John Beer.
Okänt vilken tidning. Almarestäkets hembygdsförening vet.

1889; Grundläggande verk om Almarestäket
TYP: bok SKAPAD: 88-12-02
SUBJEKT: Ridderstad,Wilhelm
FÖRF: Ridderstad,Wilhelm MATERIAL finns i: p7
En svensk medeltidsborg. Stockholm 1889. Grundläggande verk.
Ridderstad var morbror till Vera Sjöcrona, och adjutant hos Karl XV.
Ett flertal dokument finns återgivna.

1911; Styffes kompletta text
TYP: bok SKAPAD: 88-11-30
SUBJEKT: Styffe,Carl
FÖRF: Styffe 1911:368
Komplett text om Almarestäket i Styffe 1911 Skandinavien under unionstiden. Namnförklaring, viktig ort innan Stockholm anlades, Olof Haraldsson 1007, estländares besök 1187, ärkebiskop Johan (Johannes!)

dödas, säte för kronans fogde 1434, 1488.

1926-06-30; Ang fynd vid Almarestäket

TYP: ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Thordeman

Thordemann till

- ytterligar föremål hos Grev och Maria Björnstjärna.

Maria: 5 st pilspetsar av samma sort som de hitlånade

Greven: ett stort antal stenkulor, större och mindre.

- förmodas utgrävda av Montelius för ett 30-tal år sedan

Oklara anteckningar 1989-07-24

Se pärm a:3

1926-07-01; Ang avbildning av fynd från Stäket

TYP: tackbrev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä/Lönberg(?) OBJEKT: Björnstjärna

Raä/Lönberg(?) till Björnstjärna

Tack för lånet av fynd som nu avbildats

Se kopior av bilder i pärm s1

Se även 1926-06-30

1932-07-12; Fynd från forngravar vid Färjkarlsängen

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä/Gustawsson OBJEKT: Bro Hd vägstyrelse

Raä/Gustawsson till Bro härads vägstyrelse

- undersökning av forngravar 1 km N Almarestäket vid Färjkarlsäng

- tillstånd att få ta bort dem

- anmälan från Beckman

- förteckning över fynd i bilaga

1936-10-12; Tomtstyckning

TYP: tomtstyckning,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Floderus,Erik OBJEKT: Stockholms län

Erik Floderus till Stockholms län(!)

- tomtstyckat område vid Almarestäket

1938-01-08; Ang hembygdsmuseum

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Järnstad,Eva/Erik OBJEKT: Björnstjärna

Eva och Erik Järnstad till Björnstjärna

- vill få till stånd ett hembygdsmuseum och skapa en hembygdsförening.

- få använda den ålderdomliga byggnaden vid kanalen

- "den av Eder grundlagda Almarestäkets Villastad"

1938-06-17; Tidningsartikel om Stäket

TYP: artikel,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä/ATA

FÖRF: Nyström,Per MATERIAL finns i: s1

Per Nyström:

Vid ett nationalminnesmärke.

... "men slottsruinen är inte ensam om denna elementära brist på uppmärksamhet.

Ur Socialdemokraten 17/6 1938. Klipp i ATA.

1940-09-07; Ang konservering av murrester

TYP: anhållan,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Beckman,Sven OBJEKT: Raä

Sven Beckman till Raä

Anhållan om konservering av de ovan jord varande murresterna.

1941-08-12; Rövning för kartläggning på ruinkullen

TYP: anhållan,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä/Curman/Westlund OBJEKT: Björnstjärna,Maria

Raä/Per-Olof Westlund/Curman till Maria Björnstjärna

Begäran om fällning av vissa träd som kan skada murrester.

- avser kartläggning av ruinresterna

1941-08-22; Ang rövning på ruinkullen

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Björnstjärna,Maria OBJEKT: Raä

Maria Björnstjärna till Raä

- godkänner viss trädrövning.

1942-11-14; Konservering av tapeter

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Almarestäkets gård

Angående konservering av tapeter på Almarestäkets gård

1943-10-07; Ang runstenen i parken

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Olsson,G OBJEKT: Raä

G Olsson till Raä

1943-08-20 har runstenen 3275 belägen i parken rests ca 10 m öster om allén.

1946-05-25; Friläggande av Stäkets borgruin

TYP: förfrågan;brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Hembygdsföreningen OBJEKT: Raä

FÖRF: Beckman,Sven, ordf MATERIAL finns i: s1

Beckman,Sven till raä

Årsmötesbelut i Stockholms-Näs hembygdsförening 1946-05-25 att ingå till Raä med förslaget att Stäkets borgruin måtte friläggas och konserveras.

Björnstjärnas villkor för biträdande av undersökningen (22 maj 1946)

1. Ej ta bort mer vegetation än nödvändigt. 2. Ej inom tomtområdet. 3.

Schaktmassorna får ej läggas på min mark. 4. Inget intrång på

Stäketsholm och fiskaren. 5. Området skall städas efteråt.

1946-07-30; Mycket betydelsefull uppgift,100 000:-

TYP: brev,ATA; svar på 1946-05-25 SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Gustawsson/Westlund OBJEKT: Hembygdsföreningen
K.A. Gustawsson till Stockholms-Näs hembygdsförening/Beckman
Raä har sedan flera år uppmärksamheten riktad på Stäket.
Friläggning mycket betydelsefull ur vetenskaplig synpunkt.
Dock alltför dyrt: inemot 100 000:-
Murarna tar ej skada så länge de ligger under jord.

1948-07-20; muddring vid Stäket
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18
SUBJEKT: Raä/Gustawsson OBJEKT: Väg- och Vatten
Gustawsson/Raä till Väg- och Vattenbyggnadsbyrån
ang. uppmuddring av Stäket
Upplyser om borgen, att antikvariskt intressanta iakttagelser kan komma
att göras.
Ämbetet anhåller att fynd av lösa föremål, träkonstruktioner anmäles
till Raä.

1948-09-18; Ang muddring
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Lundberg,Erik OBJEKT: Raä
Erik B Lundberg till Raä
- meddelar att muddring kommer att ske inom en snar framtid
- Raä bör skriva till Väg och Vatten.

1949-08-12; Minnestavla för borgruinen
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18
SUBJEKT: Beckman,Sven OBJEKT: Raä
Sven Beckman till Raä
Ang. uppsättandet av en minnestavla i beständigt material, koppar.
Anhållan om tillåtelse, förslag på text och erbjudan att betala
framställningskostnaderna.
Blyerts korrigeringar på förslaget. Tillagt: Klart 20/3 -50

1950-03-01; Ang minnesstenarna vid Stäket
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Bengtsson,Axel OBJEKT: Raä/Lundberg,Erik
Axel(?) Bengtsson till Raä/Erik Lundberg
- har erhållit texten till minnesstenarna vid Stäket.

1953-11-03; Avstyckning från Stäket 1/1
TYP: kallelse,lantmäteriförrättning SKAPAD: 89-12-18
SUBJEKT: Lantmäteriet OBJEKT: Raä
Lantmäteriet till Raä
Kallelse inför avstyckning av Stäket 1/1 1953-11-04 hos Fru E. Seth,
Stäketholm

1953-12-19; Tack för kartor
TYP: tackbrev SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä OBJEKT: Curt Hellsten
Raä till Curt Hellsten
Tack för vackra och värdefulla kartor.
OBS. Dessa bör sökas.

1954-11-03; Utkast till byggnadsplan
TYP: förslag SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Curt Hellsten OBJEKT: Raä
Curt Hellsten till Raä/Bohrn
Utkast till byggnadsplan.

1955-06-15; Ang byggnadsplanen
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Raä OBJEKT: Länsstyrelsen i Upps
Raä till länsstyrelsen i Uppsala län
Inget att erinra mot byggnadsplanen som utarbetats i samråd med Raä.

1955-07-20; Byggnadsplan för vatten- och avlopp
TYP: resolution,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Länsstyrelsen i Upps
Länsstyrelsen i Uppsala län
Resolution
Byggnadsplan/karta av lantmätare Curt Hellsten.

1956-1978; Ca 50 Stäk-namn
TYP: bok ORIG: bok SKAPAD: 88-12-04
SUBJEKT: Ståhl,Harry
FÖRF: Kulturhistoriskt lexikon MATERIAL finns i: s1
STÄK. ca 50 namn med stäk-, -stäk. Tre orter betecknar medeltida
fästen: Almarestäket, Stegeborg, Stegeholm. ALMARESTÄKET (Stäket),
urspr namn på sundet mellan Skarven och Görväln, Näs och Eds snr,
Uppl., hade stor strategisk betydelse på grund avsitt läge. Den
medeltida borgen på en liten holme mitt i sundet gav under medeltiden
anledning till strider mellan världsliga och andliga myndigheter.
förklaringar: sund, vattenränna, ström, förplålningar, för varpning
(ej i språkl mtrl), fiskeverk

1963-01-22; ev undersökning av borgen Stäket
TYP: PM,ATA SKAPAD: 89-12-18
SUBJEKT: Nisbeth,Åke OBJEKT: Raä
Nisbeth,Åke till Riksantikvarien
PM ang ev undersökning av ruiner efter ärkebiskopsborgen vid Stäket,
Stockholms-Näs socken.
Minst två våningars höjd kvar, samtliga källare torde vara intakta.
"Vid upprepade tillfällen under såväl 1800-talet som detta århundrade
har mindre grävningar företagits" (sic!)
Med hänsyn till borgens centrala plats i svensk historia är det
angeläget med undersökning:
- borgens planlösning och byggnadshistoria.
- Bekymmer för stora schaktmassor, årliga underhållskostnader.

- Sedan vegetationen röjts av markägaren, på Raä anvisningar, kan man nu åtminstone skönja anläggningens uppbyggnad.
- Anser att yttre begränsningsmurar skall friliggas så att ruinen tydligare markeras. Frilägga ingångarna som kan anas.
- Möjligt att komma in i borgen utan omfattande schaktning
- Avschaktning mellan yttre muren och borgen
- Förutom väsentliga upplysningar om borgen skulle tillfälle ges till undervisning i friläggning, undersökning, konservering för studerande vid Stockholms universitet.
- Prof Tuulse är synnerligen intresserad.

1963-10-03; Opublicerad DN-artikel

TYP: tidningsartikel SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: DN,Bert

Opublicerad DN-artikel av sign Bert. Fått den av Bertil Seth 1989 tillsammans med visst annat material, främst tidningsartiklar.

- angående den tilltänkta undersökningen
- avloppsdragningen över ön

1964-01-20; Ang avloppsledningen

TYP: anhållan,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Orrje/Upplands-Bro OBJEKT: Raä

Orrje/Upplands-Bro till raä

Begäran om tillstånd att anlägga huvudledning för vatten och avlopp.

- ev arkeologiska undersökningar bör göras 1964
- arbete påbörjas 1 jan 1965

1964-01-25; ledningsdragning över Stäket

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Raä/Bohrn/Nisbeth OBJEKT: Orrje & Co

Nisbeth/Bohrn/Raä till Orrje & Co

ang förslag till ledningsdragning Monumentholmen, Stäketholmen

Svar på skrivelse av 1964-01-20

Redogörelse för borgens betydelse.

Ämbetet lämnar kostnadsförslag på undersökning av ett 20-tal provschakt.

Först därefter kan ämbetet ta ställning

1964-03-03; Ang avloppsledning

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Upplands-Bro kommun OBJEKT: Raä

Upplands-Bro kommun till Raä

Sonderingsgrävningar föreslås till 1964-05-11, varvid 4 grovarbetare med verktyg ställs till förfogande.

- ämbetet ställer upp 11 maj.

1964-04-28; Farleden

TYP: förslag,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Sjöfartsstyrelsen OBJEKT: Raä

Sjöfartsstyrelsen till Raä

Ritningsförslag till sträckning av "paragrafbåts"-farled genom
Almarestäket.

1964-05-26; Ang farled vid träbron, kanalen

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä/Bohrn OBJEKT: Sjöfartsstyrelsen

Raä/Bohrn till Sjöfartsstyrelsen

- Raä motsätter sig bestämt farled vid träbron.

_ Anläggningen torde inom relativt snar framtid komma att göras till
föremål för arkeologiska undersökningar. SIC!

1964-07-08; E18,Ryssgraven,Almarestäket

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Raä/Widell m.fl OBJEKT: Väg- och Vatten

Sjöfartsstyrelsen till Väg- och Vattenbyggnadsbyrå

Raä har motsatt sig farledsdragning mellan Stäketsholmen och Stäketön.

Sjöfartsstyrelsen motsätter sig inte kategoriskt anläggande av vägbank
över Ryssgraven, men framhåller att en framtida farledsbreddning vid
Stäket kan omöjliggöras på grund av de antikvariska intressena.

Raä har framhållit att en ändring vid Stäket skulle

dels spoliera fast fornlämningar

dels på ett olyckligt sätt förändra miljön i området.

Till slut avstyrker styrelsen förslaget om vägbank över Ryssgraven med
hänsyn till framtida möjligheter till utvidgad sjötrafik på bl a
Märsta.

1964-09-10; Rördragning under kulturhist kontroll

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Raä/Westlund/Bohrn OBJEKT: Orrje & Co

Westlund/Bohrn till Orrje & Co

Provundersökningarna genomförda. Några obetydande lämningar kommer att
beröras.

Tillstånd lämnas under förutsättning att arbetet sker under
kultuthistorisk kontroll.

1964-09-10; Ang provundersökningar

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä/Bohrn OBJEKT: Upplands-Bro

Raä/Bohrn till Upplands-Bro kommun

Samma skrivelse som till Orrje & Comp (samma datum)

1965-11-02; Avloppstunnel hotar 1000-årig fästning

TYP: tidningsartikel SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: DN-artikel

DN-artikel 1965-11-02. Avloppstunnel hotar tusenårig fästning.

1965-11-19; Stäket grävs ut, avloppstrumman flyttas

TYP: tidningsartikel SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: DN-artikel

AMS villig ställa arbetskraft till förfogande

Wallenbergiska stiftelsen konstaterar möjlighet till donation eftersom sakkunskapen framhåller undersökningen som varande av riksintresse.

1968-02-12; Fornvårdsarbeten

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: AMS/Arbetsmarknadsst OBJEKT: Raä

AMS till Raä

Ansökan lämnad från länsarbetsnämnden till AMS.

Raä har anhållit om fornvårdsarbeten för 23 066:-

AMS anslår 23 100:-

Arbete utförs enl arbetsplan av 1968-01-03

1968-02-12; Beredskapsarbete

TYP: beslut,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: AMS OBJEKT: Raä

AMS till Raä

Beslut om beredskapsarbete.

23100:- för beredskapsarbete genom skogsstyrelsens försorg.

1969-07-07; Svår stank vållar olägenhet

TYP: klagomål SKAPAD: 89-12-26

SUBJEKT: Raä/Bohrn/Nisbeth OBJEKT: Vattenverksförbundet

Erik Bohrn/Åke Nisbeth till Stockholmstraktens Vattenverksförbund

- svår stank har förmärkts invid ruinen

- mycket eftersökt turistmål

- planerade grävningsundersökningar väntas komma igång

1969-08-29; Stäksbacka,Vickberga,rapport

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Beckman,Sven OBJEKT: Raä

Sven Beckman till Raä

Ombuds-rapport om Stäksbacka och Vickberga

Stäksbacka uppfattas som brovaktarstuga (vid Ryssgraven) ligger under Almarestäkets gård.

1. Stäksbacka - ägare Hilding Stigeryd

2. Wickberga el Sylta. Boställe för förste sergeanten på Sigtuna Comp av Upplands regemente. Hette Wickberg. Gården har ägts av kronan.

1970; Historik över byggnaderna

TYP: handskrift/remskrift SKAPAD: 89-12-27

SUBJEKT: Björnstjärna,C.J.M.

Carl Johan Magnus Björnstjärna. 1970.

Historik över byggnaderna.

Gården lades under kronan vid Gustav Vasas reduktion.

1582 - slottsbyggmästaren, konstnären Welam Boy

1583 - Johan III:s befallning om ett hus "till Konungens bekvämlighet". Nu mittpartiet av herrgården.

1942 - renovering. Taket sannolikt täkt med taktegel från borgen.

1972-03-03; Ang nedläggande av kabel

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Stäkets säteri OBJEKT: Televerket
Stäkets säteri/Lennart Eriksson/Elisabeth Seth till Televerket
Angående försiktighet vid nedläggande av kabel.

1972-03-13; Begäran om nedläggande av kabel
TYP: begäran,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Televerket OBJEKT: Raä
Televerket till Raä
Begäran om nedläggande av kabel.

1972-03-28; Schaktningsarbeten
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Raä OBJEKT: Televerket
Raä till Televerket
Schaktningsarbetena skall övervakas av länsantikvarien.

1972-09-10; Ang byggnadsminnesförklaring
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Seth,Bertil OBJEKT: Raä
Bertil Seth till Raä
Säger att oenighet råder bland ägarna om byggnadsminnesförklaring.
Förslåt att ärendet blir vilande till vidare.

1972-10-05; Ang byggnadsminnesförklaring
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Nisbeth,Åke/Raä OBJEKT: Seth,Bertil
Nisbeth,Åke/Raä till Bertil Seth
Seths skrivelse av 1972-09-10
Avvaktar samtliga ägares inställning till ev byggnadsminnesförklaring.

1973; Fritz' kommentarer
TYP: bok SKAPAD: 88-12-04
SUBJEKT: Fritz,Birgitta
FÖRF: Fritz 1973:31-32 MATERIAL finns i: s1
Förutom införda dokument: Sten Bengtsson var 'drottningens hövitsman'
i kampen mot Stockholm efter Åsele 1389. Hon anser att ärkebiskopen
tvingats avstå Stäket eftersom det hotade Stockholm. Efter 1398 (under
räfsten) var det Stockholmsfogden som tillvaratog kronans intressen i
Bro, Håbo, Erlinghundra. På 1420-talet av Hans Kröpelin

1973-02-23; Två järnmärken (+bilder)
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-08-04
SUBJEKT: Nisbeth,Åke, raä OBJEKT: Röstlinger,K-B
K-B Röstlinger, Västra Frölunda.
Angående två järnmärken. Svar enligt greve Björnstjerna.

1975-03-15; Järnstads forskning
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-08-04

SUBJEKT: Järnstad OBJEKT: Raä

Järnstad skriver om sina forskningar och sin skrift om S:t Eriks borg.
Om ett det tilltänkta föredraget vid en 'morändag'

1975-04-18; Ev undersökning av borgruinen

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-18

SUBJEKT: Raä/Nisbeth/Mannerst OBJEKT: Järnstad,Lennart

Åke Nisbeth/Carl-Filip Mannerstråle till Lennart Järnstad

Svar på brev av 1975-03-15 med frågor om ruinerna

Raä har flera gånger övervägt en undersökning och friläggning.

Bestående konservering skulle dock vara omöjlig.

Ämbetet kan dock tänka sig en begränsad undersökning, för att i första hand söka fastställa plan och uppbyggnad.

Kan dock inte ske under de närmaste åren.

Järnstad får kopia av den utförligaste undersökningen (Montelius?)

1975-04-28; Järnstad

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Järnstad

Järnstad är intresserad av en tilltänkt provundersökning.

- han skulle ha hållit föredrag uppe på ruinen, men Stäkets hembygdsförening valde i stället Bertil Seth.

1978-06-05; Byggnadsminnesförklaring av herrgården

TYP: handlingar,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä OBJEKT: Länsstyrelsen

Raä till länsstyrelsen

Handlingar om byggnadsminnesförklaring av huvudbyggnaden

Almare-Stäket. Kopia till Johan Seth.

1984-04-12; Grindstugan, lagfart

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Järnstad

Järnstad har nyligen fått lagfart på Grindstugan.

- kallar ruinplatsen för "Monumentholmnen"

- Minnesskriften översänd till den 1983 bildade stiftelsen Stockholms läns museum. Christian Meschke.

1987-05-03; Skada på skyltar

TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Järnstad OBJEKT: Raä

- Järnstad rapporterar om sabotage på skyltarna

- "Jag vill än en gång uttrycka min tacksamhet till Ämbetet för de mycket detaljerade uppgifter jag erhållit och vilka genom min skrift tillvunnit sig stort intresse"

1987-08-24; Ang upprustning av Grindstugan

TYP: avslag,ATA SKAPAD: 89-12-25

SUBJEKT: Raä(?) OBJEKT: Järnstad

Järnstad har begärt ekonomisk hjälp för upprustning av Grindstugan.
Avslås. Ulf Gyllenhammar

1987-08-31; Ang skyltar om Stäket
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-12-25
SUBJEKT: Järnstad OBJEKT: Raä
Järnstads brev/berättelse om uppsättningen av skyltarna.
"Erik II, Margareta I"

1988-05-13; Försök med fjärrstyrd TV-kamera
TYP: undersökningsrapport SKAPAD: 89-12-27
SUBJEKT: UKF OBJEKT: Raä
FÖRF: UKF MATERIAL finns i: s1
UKF till Raä
Projektrapport från försök med fjärrstyrd videokamera som instrument
för undersökning av Stäkets borgruin.
Se pärm s1.

1988-09-15; Järnstads minnesskrift
TYP: brev,ATA SKAPAD: 89-08-13
SUBJEKT: Järnstad OBJEKT: Raä/Tulin,Olle
Brev från L Järnstad till Olle Tulin (88-01-05)
Ny skylt som tillställts Järnstad har blivit uppsatt 1988-02-14
Han får tillstånd att på skylten sätta upp en lapp om att
"Minnesskrift" över händelserna vid S:t Eriks slott finnes att tillgå
vid Grindstugan.

1988-10; Kartering av ruinkullen
TYP: kartering,terrängmodeller SKAPAD: 89-12-27
SUBJEKT: UKF/Arrhén/Ask OBJEKT: Raä
FÖRF: Arrhén,Göran/Ask,Ingrid MATERIAL finns i: s1
UKF till Raä
Kartering av ruinkullen med Geodimeter. Datorframställd.
Datorritade terrängmodeller. Pärm s1.